

JUSTITSMINISTERIET

Betænkning om revision af hundeloven

Betænkning nr. 1524

Kronologisk fortegnelse over betænkninger

2009/2010

1499	Betænkning om offentligt hasardspil i turneringsform	1513	Betænkning om optagelse og protokolering af forklaringer i straffesager
1500	Betænkning om udveksling af oplysninger indenfor den offentlige forvaltning	1514	Betænkning om farlige hunde
1501	Betænkning om konfliktråd	1515	Betænkning om det videnskabetiske komitesystem i Danmark
1502	Betænkning om visse køberetlige regler om sikkerhedsmangler	1516	Betænkning om offentlige myndigheders offentliggørelse af kontrolresultater, afgørelser mv.
1503	Uddannelse og efteruddannelse af præster	1517	Beretning om elektronisk aftaleindgåelse og handel
1504	Betænkning om restaurationsadgang til identitetsoplysninger på personer med restaurationsforbud	1518	Betænkning om ægtefælleskifte m.v.
1505	Betænkning om administrativ udvisning af udlændinge, der må anses for en fare for statens sikkerhed	1519	Betænkning om revision af dødsboskifteloven
1506	Vi kan leve længere og sundere	1520	Betænkning om huseftersynsordningen
1507	Behandling af klager over politiet	1521	Betænkning om insiderhandel
1508	Indsatsen mod ungdomskriminalitet	1522	Reform af den civile retspleje VI
1509	Gennemførelse af forbrugerkreditdirektivet	1523	Betænkning om fremtidig statsadvokatordning
1510	Betænkning om offentlighedsloven		
1511	Omlægning af statens tilskud til folkekirken til bloktilskud		
1512	Betænkning om rekonstruktion m.v.		

**BETÆNKNING OM
REVISION AF HUNDELOVEN**

**Afsluttende betænkning afgivet af
Justitsministeriets Udvalg om hunde**

Afsluttende betænkning afgivet af Justitsministeriets Udvalg om hunde

Publikationen kan bestilles via Justitsministeriets hjemmeside

(www.justitsministeriet.dk)

eller hos

Rosendahls-Schultz Distribution

Herstedvang 10

2620 Albertslund

Telefon: 43 22 73 00

Fax: 43 63 19 69

distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk

ISBN: 978-87-91851-95-7

ISBN: 978-87-91851-96-4 (internet)

Tryk: Rosendahls - Schultz Grafisk a/s

Pris: 100 kr. inkl. moms

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1	6
Indledning	6
1.1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium	6
1.2. Udvalgets sammensætning	8
1.3. Udvalgets arbejde	8
Kapitel 2	9
Sammenfatning af udvalgets overvejelser.....	9
Kapitel 3	12
Hundetegn (hundelovens § 1, stk. 1).....	12
3.1. Gældende ret	12
3.2. Udvalgets overvejelser	13
Kapitel 4	15
Dyrlægers behandling af hunde, der ikke er korrekt mærket eller registreret	15
4.1. Gældende ret	15
4.2. Udvalgets overvejelser	15
Kapitel 5	17
Forbud mod hold af hunde på steder, hvor der ikke er beboelse (hundelovens § 2)	17
5.1. Gældende ret	17
5.1.1. Dyreværnsloven og hundeloven.....	17
5.1.2. Vagtvirksomhed	18
5.2. Udvalgets overvejelser	18

Kapitel 6	20
Indfangning, anbringelse mv. af omstrefjende hunde (hundelovens § 3, stk. 1)	20
6.1. Gældende ret	20
6.2. Politiets praktiske håndtering af anmeldelser om omstrefjende hunde	22
6.3. Udvalgets overvejelser	23
Kapitel 7	26
Forstyrrende hunde (hundelovens § 4).....	26
7.1. Gældende ret	26
7.2. Politiets praktiske erfaringer	29
7.3. Udvalgets overvejelser	30
Kapitel 8	32
Lænkehunde (hundelovens § 5) og hundegårde	32
8.1. Gældende ret	32
8.2. Udvalgets overvejelser	33
Kapitel 9	36
Forsvars- og beskyttelsestræning af hunde.....	36
9.1. Gældende ret	36
9.2. Oplysninger om forsvars- og beskyttelsestræning	36
9.3. Udvalgets overvejelser	38
Kapitel 10	39
Forsikring og erstatningsansvar	39
10.1. Gældende ret	39
10.1.1. Erstatningspligt for skader forvoldt af hunde (hundelovens § 8).....	39
10.1.2. Civile sager (hundelovens § 9).....	42
10.1.3. Straffesager – adhæsionsprocessen (hundelovens § 10)	42
10.1.4. Anke af straffesager (hundelovens § 11).....	43
10.2. Udvalgets overvejelser	43

Kapitel 11	45
Politiets kontrol af hunde	45
11.1. Gældende ret (retsplejelovens regler)	45
11.2. Udvalgets overvejelser	45
Kapitel 12	47
Sanktionsniveau mv.	47
Kapitel 13	50
Økonomiske og administrative konsekvenser	50
13.1. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.....	50
13.2. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	50
13.3. Administrative konsekvenser for borgerne	50
Bilag 1	51
Udkast til forslag til lov om ændring af lov om hunde	51
Bilag 2	62
Udkast til bekendtgørelse om omstrefjende hunde	62
Bilag 3	64
Dansk Kennel Klubs etiske anbefalinger for håndtering og træning af hunde	64

KAPITEL 1

Indledning

1.1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium

Udvalgets kommissorium af 22. februar 2009 lyder således:

”1. I de senere år er det blevet stadig mere udbredt at holde hunde, der i pressen og den offentlige debat ofte er blevet betegnet som ”kamp- eller muskelhunde”. Ifølge Dansk Kennel Klub findes der ca. 20.000 af disse hunde i Danmark. Dansk Hunderegister har gennem de seneste 5 år også registreret en stigning i antallet af nogle af de hunderacer, der fra naturens hånd siges at have en lidt ”kortere lunte” end andre hunde, og hvor måden hunden avles og opdrættes på, og måden den efterfølgende håndteres på af besidderen, er afgørende for, om hunden bliver aggressiv og virker truende eller måske ender med at gå til angreb på andre dyr eller mennesker.

Regeringen ændrede allerede i 2003 hundeloven med bl.a. det formål at udvide politiets muligheder for at gribe ind over for hunde, der – uanset race – har vist sig at være farlige for deres omgivelser, eller som har vist tegn på at kunne være farlige eller skræmmende, men som endnu ikke har forvoldt skade.

Der har imidlertid i den senere tid – navnlig med udgangspunkt i konkrete sager – på ny været debat om de farlige hunde. Der stilles således nu fra flere sider spørgsmålstejn ved, om den gældende lovgivning på området er tilstrækkelig. Spørgsmålet om farlige hunde har også været drøftet i Folketinget bl.a. i forbindelse med forslag til folketingsbeslutning om muskelhundetegn (B 62 af 21. februar 2008).

Hertil kommer, at flere af bestemmelserne i den oprindelige hundelov, der trådte i kraft den 1. januar 1938, i dag ikke forekommer tidssvarende. Det gælder f.eks. den meget detaljerede bestemmelse i hundeloven om, hvornår besidderen af en hund er forpligtet til at føre hunden i snor, herunder f.eks. den del af bestemmelsen, der skelner mellem, om hunden holdes i en stor eller mindre by.

2. Som følge af det anførte finder Justitsministeriet, at der kan være behov for en samlet gennemgang af lovens regler.

Der kan således bl.a. være grund til at overveje, om der er behov for yderligere tiltag i forhold til hunde, der kan være farlige for omgivelserne, og i givet fald hvilke tiltag der vil kunne være egnede. I den forbindelse kan der bl.a. være behov for at overveje, om der kan være anledning til at præcisere eller udbygge hundelovens regler om politiets mulighed for at gribe ind over for farlige hunde. Der har også været rejst spørgsmål om, hvorvidt der eventuelt kan være anledning til i visse tilfælde at stille uddannelseskraV til hundeejere.

Endvidere kan det være relevant at overveje, om reglerne om mærkning og registrering af hunde er fuldt ud tidssvarende.

Herudover kan det bl.a. overvejes, om det vil være en fordel i et vist omfang at udvide det gældende krav om, i hvilke tilfælde hunde skal føres i snor.

Som et andet spørgsmål kan nævnes, at det over for Justitsministeriet er oplyst, at flere hundeklubber tilbyder forsvars- og beskyttelsestræning af hunde. I nogle tilfælde skal denne form for træning have medført, at en del af hundene er blevet frustrerede og aggressive over for mennesker. Der kan derfor også være anledning til at overveje, hvorvidt der bør fastsættes nærmere regler for denne form for træning.

Endelig kan det nævnes, at der bl.a. også kan være anledning til at overveje om det strafniveau, der gælder for overtrædelse af hundelovens forskellige bestemmelser, i alle tilfælde er passende, eller om der kan være behov for tilpasning af strafniveauet.

3. På den anførte baggrund har Justitsministeriet besluttet at nedsætte et udvalg, der skal foretage en gennemgang af hundeloven med henblik på at overveje, i hvilket omfang der kan være behov for ændringer i loven. I det omfang udvalget finder, at der er behov for lovændringer, anmodes udvalget om at udarbejde udkast til lovbestemmelser.

Det forudsættes, at udvalget som grundlag for sine overvejelser i fornødent omfang indhenter oplysninger om retsstillingen og erfaringerne i andre lande, herunder i de øvrige nordiske lande.

Udvalget skal så vidt muligt færdiggøre sit arbejde i løbet af 2010.”

Udvalgets medlemmer blev beskikket – og udvalget dermed nedsat – den 13. marts 2009.

Udvalget afgav en delbetænkning om farlige hunde den 20. januar 2010.

1.2. Udvalgets sammensætning

Udvalget om hunde har ved afgivelse af denne betænkning haft følgende sammensætning:

Landsdommer Jens Kruse Mikkelsen, Østre Landsret (formand)

Kommunikationskonsulent Vibeke Knudsen, Dansk Kennel Klub
Forretningsfører Hans Tonsborg, Danmarks civile Hundeførerforening
Dyrlæge Jens Svenningsen, Dyrenes Beskyttelse
Dyrlæge Ingeborg Mølbak, Dyreværnsrådet
Dyrlæge Pernille Elisa Hansen, Den Danske Dyrlægeforening
Rigsadvokatassessor Pernille Langermann-Nielsen, Rigsadvokaten
Afdelingschef Birgit Kleis, Rigspolitiet
Kontorchef Jens Teilberg Søndergaard, Justitsministeriet

Fuldmægtig Maria Commerou, Justitsministeriet (sekretær indtil 1. august 2010)

Fuldmægtig Morten Helligsø Gjermundbo, Justitsministeriet (sekretær fra 1. august 2010)

1.3. Udvalgets arbejde

Udvalget har afholdt 12 møder og afslutter sit arbejde med afgivelse af denne betænkning. Udvalget afgav desuden en delbetænkning om farlige hunde den 20. januar 2010.

På mødet den 22. april 2010 holdt formanden for Dansk Kennel Klubs brugshundeudvalg Peter Maltha Larsen oplæg om brugshundetræning.

KAPITEL 2

Sammenfatning af udvalgets overvejelser

Udvalget har indledningsvist overvejet, om reglerne om hundeskilte bør ændres. Udvalget er af den opfattelse, at skiltepligten bør bevares, men foreslår, at besidderens telefonnummer fremgår af skiltet frem for besidderens navn.

Udvalget har endvidere overvejet, om der bør fastsættes regler for dyrlægers behandling af hunde, der ikke er korrekt mærket eller registreret. Et mindretal i udvalget foreslår i den forbindelse, at der fastsættes regler om, at dyrlæger skal være forpligtede til at lade umærkede hunde mærke og registrere eller – såfremt en sådan regel ikke vedtages – at der fastsættes en vejledningspligt for dyrlæger, når disse bliver opmærksomme på umærkede hunde. Flertallet finder, at en pligt for dyrlæger til at lade hunde mærke og registrere ville indebære en egentlig magtudøvelse, som efter flertallets opfattelse ikke bør overlades til private. Flertallet finder endvidere, at den foreslåede vejledningspligt for dyrlæger reelt synes overflødig.

Udvalget er af den opfattelse, at reglen om, at hunde ikke må holdes på steder, hvor der ikke er beboelse, er nødvendig, men at den i sin nuværende udformning er utidssvarende. Udvalget foreslår derfor en mere tidssvarende bestemmelse indsat i hundeloven, hvorefter det skal være forbudt at holde hund på steder, hvor besidderen eller andre, der har påtaget sig ansvaret for hunden, ikke selv opholder sig. Endvidere foreslår udvalget, at det fastsættes, at alle hunde skal have daglig kontakt til mennesker.

Vagthunde skal efter udvalgets opfattelse fortsat kunne holdes på steder, hvor der ikke er beboelse, når der meddeles tilladelse hertil fra politiet. En sådan tilladelse bør dog efter udvalgets forslag højst meddeles for et år ad gangen, og kun hvis det skønnes, at hunden vil blive passet forsvarligt.

Udvalget foreslår, at regler om fremlysning mv. af de af politiet optagne hunde bør fastsættes i en bekendtgørelse i stedet for i et cirkulære. Udvalget har således udarbejdet et udkast til bekendtgørelse om omstrefjende hunde. Et flertal i udvalget foreslår, at optagne hunde skal fremlyses i 3 hverdage på politiets hjemmeside, og at besidderen inden for 1 måned – hvis hunden ikke er aflivet – skal kunne kræve hunden tilbage mod betaling af de afholdte udgifter i forbindelse med indfangningen og anbringelsen. Flertallets forslag fremgår af bekendtgørelsesudkastet. Et mindretal i udvalget har foreslået, at de afholdte udgifter – uanset hvem der reelt besidder hunden – skal kunne pålægges den person, der står *registeret* som besidder i Dansk Hunderegister.

Udvalget har endvidere overvejet bestemmelsen i hundelovens § 4 om hunde, der pga. gøen og tuden er til gene for de omkringboende. Udvalget foreslår i den forbindelse hundelovens § 4 ændret, bl.a. således at politiet får adgang til at meddele besidderen pålæg om at holde hunden indelukket, uden at der først er klaget fra de omkringboende. Det foreslås desuden, at politiet gives kompetence til selv at fjerne hunden med henblik på aflivning eller bortsalg.

Udvalget har overvejet de gældende regler om lænkehunde og har fundet, at der er behov for mere præcise regler. Udvalget foreslår i den forbindelse, at der fastsættes en generel regel, hvorefter hunde kun undtagelsesvist må holdes bundet, når de befinder sig på besidderens bopæl, ligesom der foreslås regler om, at hunde højst må holdes bundet uden opsyn i 1 time én gang i døgnet og med opsyn i op til 6 timer to gange i døgnet med mindst 2 timers afbrydelse. Der foreslås ligeledes regler om, at hunde skal have adgang til at søge skygge og læ, når vejrforholdene kræver det.

Udvalget foreslår endvidere regler om, at hunde, der opholder sig i hundegårde i mere end 12 timer i døgnet i mindst 5 dage om ugen, skal sikres menneskelig kontakt og et beriget miljø med legeredskaber og adgang til at søge skygge og læ for vejret.

Udvalget har overvejet, om der bør fastsættes nærmere regler om særlige træningsformer, der indebærer frygt og smerte for hunden, og som lærer hunden at være aggressiv. Udvalget er dog af den opfattelse, at sådan træning ikke i dag finder sted i organiseret form i Danmark. Da sådanne træningsformer i øvrigt vil kunne være strid med dyreværnsloven, har udvalget ikke fundet anledning til at foreslå, at der indføres regler herom.

Udvalget har overvejet, om erstatningsansvaret efter hundelovens § 8 bør påhvile sælgeren af en hund i de situationer, hvor en hund er overdraget, men erhververen endnu ikke har registreret ejerskiftet i Dansk Hunderegister. Udvalget har dog ikke fundet en sådan ordning hen-

sigtsmæssig, bl.a. fordi erstatningsansvaret efter almindelig dansk erstatningsret afhænger af det reelle ejer- eller besidderforhold og ikke af indholdet af et privat register.

Udvalget foreslår endelig en ny regel i hundeloven, der giver selvstændig hjemmel til politiet til rutinemæssigt at standse besidderen af en hund og lade hunden undersøge, herunder med henblik på at kontrollere hundetegn og ID-mærke. Udvalget foreslår i den forbindelse en regel, hvorefter besidderen af hunden er forpligtet til at bistå politiet under undersøgelsen, f.eks. ved at fastholde hunden.

KAPITEL 3

Hundetegn (hundelovens § 1, stk. 1)

3.1. Gældende ret

Efter hundelovens § 1, stk. 1, skal besidderen af en hund sørge for, at hunden, fra den er 8 uger gammel, er mærket og registreret, samt at den, fra den er 4 måneder gammel, bærer halsbånd forsynet med et skilt, der angiver besidderens navn og adresse.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at besidderen af en bortløbet eller skadevoldende hund kan identificeres, således at hunden kan bringes tilbage til besidderen, eller den skadelidte kan rette sit erstatningskrav mod besidderen eller dennes forsikringsselskab.

Skiltepligten går meget langt tilbage. Allerede ved Plakat af 4. oktober 1815 bestemtes det, at ”ingen hund må holdes i København eller dens forstæder, medmindre den er anmeldt til politiet og forsynet med tegn”.

Mærknings- og registreringspligten blev derimod først indført ved lov nr. 335 af 14. maj 1992. Samtidig blev skiltepligten ophævet. Efter lovens vedtagelse gav flere hundeorganisationer dog over for Justitsministeriet udtryk for, at det var uhensigtsmæssigt, at muligheden for ved hjælp af hundeskiltet straks at kunne se, hvem en hund tilhører, bortfaldt. Allerede inden lovændringens ikrafttræden blev der således vedtaget endnu et ændringsforslag, således at skiltepligten alligevel ikke udgik, jf. lov nr. 1064 af 23. december 1992 om ændring af lov om hunde.

Efter hundelovens § 1, stk. 2, bemyndiges justitsministeren til at fastsætte nærmere bestemmelser om mærkning, registrering og gebyr og om udformningen af skiltet.

Bemyndigelsen i stk. 2 til at fastsætte nærmere regler om udformningen af skilte til hunde er udnyttet ved udstedelsen af bekendtgørelse nr. 496 af 1. november 1969 om skilte til hunde.

Efter § 2 i bekendtgørelsen skal skiltet være fremstillet af rustfrit metal eller andet materiale af tilsvarende styrke og holdbarhed. Skiltet skal endvidere være solidt fastgjort til halsbåndet. Endelig skal besidderens navn og fulde adresse være angivet med letlæselige bogstaver, der skal være mindst 2 mm høje, ligesom de skal være påført skiltet ved prægning, indgraving eller på anden lige så holdbar måde.

Overtrædelse af reglerne straffes med bøde, jf. bekendtgørelsens § 3. Ifølge Rigsadvokatens meddelelse nr. 5/2009 om bødepåstande ved visse særlovsovertrædelser skal anklagemyndigheden som udgangspunkt anvende en bødepåstand på 600 kr. for overtrædelse af reglerne, såfremt overtrædelsen er sket før den 1. juli 2010.

Det bemærkes i den forbindelse, at udvalget i sin delbetænkning om farlige hunde anbefalede, at bødepåstanden fremover som udgangspunkt bør være 1.000 kr., jf. delbetænkningens afsnit 7.12. Justitsministeriet tilsluttede sig denne anbefaling i bemærkningerne til det lovforslag, der blev vedtaget som lov nr. 717 af 25. juni 2010 om ændring af lov om hunde og dyreværnsloven.

Rigsadvokaten har på den baggrund i september 2010 revideret meddelelse nr. 5/2009 om bødepåstande ved visse særlovsovertrædelser, således at der over for overtrædelser af reglerne om hundetegn, der er sket den 1. juli 2010 eller senere, skal anvendes en bødepåstand på 1.000 kr.

3.2. Udvalgets overvejelser

Udvalget har overvejet, dels om skiltepligten bør afskaffes – henset til, at alle hunde er ID-mærkede – dels om kravene til skiltets indhold bør ændres.

For så vidt angår selve skiltepligten er det udvalgets opfattelse, at skiltet er af afgørende betydning for, at en bortløben hund hurtigt og enkelt kan bringes tilbage til besidderen. Oplysningerne på skiltet indebærer, at det ofte ikke er nødvendigt at inddrage politiet, idet adresseoplysningerne mv. ellers almindeligvis kun vil kunne findes ved brug af ID-scanner.

Det er udvalgets opfattelse, at det i langt de fleste tilfælde, hvor en hund er løbet væk, vil være en fordel at have direkte adgang til besidderens telefonnummer, hvorfor dette bør fremgå af skiltet.

Udvalget er samtidig opmærksom på, at der på langt de fleste hundetegn, som produceres i dag, kun er plads til to korte linjer på hver side. Udvalget finder på den baggrund, at kravet om oplysning om besidderens navn kan udgå. Det bemærkes i den forbindelse, at de oplysninger, som ikke fremgår af skiltet, stadig kan fremskaffes via Dansk Hunderegister.

Udvalget foreslår således, at hundelovens § 1, stk. 1, ændres, således at der fremover er krav om, at besidderens adresse og telefonnummer fremgår af skiltet. Som konsekvens heraf foreslår udvalget § 2, stk. 2, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 496 af 1. november 1969 om skilte til hunde ændret i overensstemmelse hermed.

Udvalget foreslår, at den foreslåede regel tidligst træder i kraft 3 måneder efter en eventuel lovændrings vedtagelse, således at besiddere har mulighed for at anskaffe sig nye skilte.

Udvalget finder ikke i øvrigt anledning til at foreslå ændringer af de gældende regler om skiltning.

Der henvises til § 1, nr. 1 (§ 1, stk. 1, 2. pkt.), og § 2 i udvalgets udkast til forslag til lov om ændring af lov om hunde, jf. bilag 1.

KAPITEL 4

Dyrlægers behandling af hunde, der ikke er korrekt mærket eller registreret

4.1. Gældende ret

Efter dyreværnslovens § 20, stk. 1, skal en dyrlæge, der bliver bekendt med, at et dyr behandles uforsvarligt, anmelde forholdet til politiet. Dette gælder dog ikke, hvis forholdet ikke er groft og i øvrigt straks rettes. En lignende anmeldelsespligt gælder ikke i de tilfælde, hvor en dyrlæge bliver opmærksom på andre overtrædelser af reglerne om hunde, der ikke vedrører hundens velfærd, herunder om mærkning og registrering.

Politiet skal lade en hund mærke og registrere for besidderens regning, hvis hunden ikke er mærket og registreret, jf. hundelovens § 1, stk. 3. En tilsvarende forpligtelse gælder ikke for dyrlæger. Dyrlægen er i tilfælde, hvor dyrlægen bliver opmærksom på, at hunden ikke er korrekt mærket og registreret, heller ikke forpligtet til at vejlede hundens besidder om de gældende regler.

4.2. Udvalgets overvejelser

Udvalget har overvejet, om der bør fastsættes regler for dyrlægers behandling af hunde, der ikke er korrekt mærket eller registreret.

Et flertal af udvalgets medlemmer (Jens Kruse Mikkelsen, Jens Svenningsen, Hans Tonsborg, Pernille Elisa Hansen, Birgit Kleis, Pernille Langermann-Nielsen og Jens Teilberg Søndergaard) er af den opfattelse, at der ikke bør fastsættes regler om dyrlægers behandling af umærkede og uregistrerede hunde.

Flertallet bemærker i den forbindelse, at det er flertallets opfattelse, at der ikke bør fastsættes regler om, at dyrlæger skal være forpligtede til at lade umærkede hunde mærke og registrere. En sådan regel ville indebære, at private skulle overlades en magtbeføjelse, som normalt kun er tillagt offentlige myndigheder. Flertallet bemærker også, at det vil være uhensigtsmæssigt at fastsætte en vejledningspligt for dyrlæger – som foreslået af mindretallet – idet en sådan regel kun vanskeligt vil kunne håndhæves i praksis. Endvidere finder flertallet ikke, at der er behov for en sådan vejledningspligt, da det er en integreret del af dyrlægers arbejde at rådgive og informere om gældende lovgivning, og da dyrlæger selv har en interesse i at vejlede om reglerne om mærkning og registrering, idet de får betaling for at mærke hunde.

Et mindretal (Vibeke Knudsen) finder, at der er behov for en øget indsats med henblik på at sikre, at hunde mærkes og registreres i Dansk Hunderegister. Det er derfor mindretallets opfattelse, at dyrlæger bør have en pligt til at lade umærkede hunde mærke og registrere for besidderens regning. Det er endvidere mindretallets opfattelse, at hvis en sådan regel ikke fastsættes, bør der dog fastsættes en pligt for dyrlæger til at vejlede hundeejere om de gældende regler om mærkning og registrering.

KAPITEL 5

Forbud mod hold af hunde på steder, hvor der ikke er beboelse (hundelovens § 2)

5.1. Gældende ret

5.1.1. Dyreværnsloven og hundeloven

Dyreværnslovens generelle regler i §§ 1 og 2 om forsvarlig og omsorgsfuld behandling af dyr gælder også for behandlingen af hunde. Omsorgspligten for hunde må anses for tilsidesat, hvis en hund overlades til sig selv uden menneskelig kontakt i længere tid. Desuden følger det af hundelovens § 2, at det er forbudt at holde hunde på steder, hvor der ikke er beboelse, såsom i kolonihaver, medmindre politiet meddeler tilladelse dertil.

En sådan tilladelse kan efter § 2, 2. pkt., kun meddeles, hvis politiet skønner, at der er sikkerhed for, at hunden vil blive forsvarligt behandlet.

Justitsministeriet har i den forbindelse udstedt cirkulære nr. 161 af 23. december 1986 om tilladelser efter hundelovens § 2 og § 3, stk. 5. Om tilladelser efter hundelovens § 2 fremgår det af cirkulærets § 3, at tilladelse i almindelighed ikke må meddeles for et tidsrum af mere end 2 år, og at det skal fremgå af tilladelsen, at den til enhver tid kan tilbagetages.

Endvidere fremgår det af cirkulærets § 6, at politidirektøren, før der meddeles tilladelse efter hundelovens § 2, skal godkende hundens opholdsrum, og at politidirektøren i forbindelse med godkendelsen kan indhente en udtalelse fra kredsdyrlægen.

Overtrædelse af forbuddet i hundelovens § 2 straffes med bøde, jf. § 12, stk. 1.

5.1.2. Vagtvirksomhed

Anvendelsen af hunde som led i vagtvirksomhed kræver en særlig autorisation hertil, jf. § 5, stk. 1, jf. § 1, stk. 1, i lov om vagtvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 227 af 3. marts 2010. Dette gælder både for så vidt angår hunde, der anvendes som pladshunde, og hunde, der anvendes som forsvarshunde.

En autorisation til at udøve vagtvirksomhed ved brug af hunde omfatter ikke adgang til at udøve vagtvirksomhed på steder, hvortil der er almindelig adgang, jf. § 6, stk. 1, i lov om vagtvirksomhed. Efter § 4, stk. 3, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 1564 af 20. december 2007 om vagtvirksomhed kan politidirektøren dog i særlige tilfælde meddele tilladelse til, at der på nærmere angivne steder, hvortil der er almindelig adgang, udøves sådan vagtvirksomhed.

Det er en betingelse for anvendelse af hunde som led i vagtvirksomhed, at hundene har forsvarlige forhold og passes forsvarligt, jf. bekendtgørelsens § 13. Endvidere skal forsvarshunde, under udførelse af vagtvirksomhed, føres i kort line og være i stand til at lyste hundens fører, jf. bekendtgørelsens § 14.

De særlige bestemmelser vedrørende hunde finder anvendelse ved såvel erhvervsmæssig vagtvirksomhed som ikke-erhvervsmæssig vagtvirksomhed, der foregår på steder, hvortil der er almindelig adgang, jf. bekendtgørelsens § 15.

5.2. Udvalgets overvejelser

Det er udvalgets opfattelse, at forbuddet efter hundelovens § 2 fortsat er relevant. Udvalget bemærker dog, at ordlyden af hundelovens § 2 ikke umiddelbart er tidssvarende. Udvalget har således overvejet, om bestemmelsen bør erstattes af en mere tidssvarende bestemmelse.

Udvalget foreslår, at det fastsættes, at det som udgangspunkt ikke er tilladt at holde hund på steder, hvor besidderen eller andre, som tager sig af hunden, ikke selv opholder sig. Det eksisterende krav om beboelse bør præciseres, således at det fremgår, at besidderen eller en anden, der tager sig af hunden, skal have fast ophold det pågældende sted. Ved fast ophold forstås i denne sammenhæng, hvor besidderen aktuelt opholder sig, hvad enten der er tale om helårsbeboelse, sommerhus e.l. Udvalget er klar over, at nyaffattelsen af § 2 kan indebære en vis udvidelse af forbuddet.

Samtidig bør der fastsættes regler om, at hunde generelt skal have individuel menneskelig kontakt hver dag. Udvalget finder således, at alle hunde bør sikres daglig menneskelig kon-

takt og adgang til frisk vand. Kravet om daglig menneskelig kontakt bør anses for opfyldt, når hunden deltager i besidderens eller dennes husstands dagligdag og holdes, hvor de selv opholder sig.

Der henvises til § 1, nr. 2 (§ 2), og 3 (§ 2 a) i udvalgets udkast til forslag til lov om ændring af lov om hunde, jf. bilag 1.

Særligt vedrørende vagthunde, finder udvalget, at tilladelse til at holde hund på steder, hvor besidderen eller andre, som tager sig af hunden, ikke selv opholder sig, f.eks. i forbindelse med vagtvirksomhed, i almindelighed ikke bør meddeles for en længere periode end 1 år ad gangen, at tilladelse kun skal meddeles, hvis det skønnes, at hunden vil blive passet forsvarligt, og at det bør være et vilkår i tilladelsen, at hunden skal have individuel menneskelig kontakt i mindst 1 time dagligt. Udvalget finder ikke i øvrigt anledning til på nuværende tidspunkt at foreslå ændringer af de gældende regler om vagthunde.

KAPITEL 6

Indfangning, anbringelse mv. af omstrejfende hunde (hundelovens § 3, stk. 1)

6.1. Gældende ret

Det følger af hundelovens § 3, stk. 1, 1. pkt., at det i byer og områder med bymæssig bebyggelse er forbudt at lade hunde færdes på gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel, uden at de enten føres i bånd eller er ifølge med en person, som har fuldt herredømme over dem. Uden for byer og områder med bymæssig bebyggelse påhviler det besidderen af en hund at drage omsorg for, at hunden ikke strejfer om, jf. hundelovens § 3, stk. 3.

I hundelovens § 3, stk. 1, 4.-9. pkt., er der fastsat nærmere regler om fremlysning, salg eller aflivning af hunde, der færdes løse i byer og områder med bymæssig bebyggelse uden at være i følge med en person, der har fuldt herredømme over dem.

I sådanne tilfælde tager politiet vare på hunden og underretter besidderen. Hvis hunden hverken bærer skilt eller er mærket og registreret, fremlyser politiet hunden, dvs. politiet offentliggør en meddelelse om, at hunden er fundet og i politiets varetægt. Fremlysningen sker normalt på politiets hjemmeside eller i den lokale presse. Besidderen kan herefter inden 3 døgn efter fremlysningen – eller efter underretning fra politiet på grundlag af skiltet eller registrerede oplysninger – afhente hunden mod at betale de udgifter, som politiet har haft. Hvis besidderen ikke melder sig, kan politiet afhænde hunden eller lade den aflive. Et eventuelt overskud ved afhændelsen tilfalder statskassen, medmindre ejeren melder sig inden 3 måneder og godtgør sin ret.

Justitsministeriet har fastsat nærmere regler for salg af optagne hunde i cirkulære nr. 148 af 2. august 1963 om hundelovens administration¹.

Efter cirkulærets § 18 kan politiet under visse betingelser afhænde optagne hunde eller lade dem aflive. Afhændelse bør i almindelighed foretrækkes, hvis der er mulighed for at finde en køber inden for en rimelig frist.

Ved afhændelse skal hunden sælges for den højst opnåelige pris. Prisen skal om muligt fastsættes i overensstemmelse med den sædvanlige markedspris for tilsvarende hunde, dog med en rimelig reduktion under hensyn til de særlige omstændigheder, hvorunder salget foregår, og de vilkår, som køberen må indgå på. Afhændelse bør om muligt ske til en pris, der yder fuld dækning for de af politiet ved hundens optagelse, transport, fremlysning og ophold på dyrehospital eller lignende afholdte omkostninger.

Det følger endvidere af cirkulærets § 18, at køberen skal løse hundetegn i overensstemmelse med lovens almindelige regler, og at det skal tilkendegives køberen, at det er et vilkår for overdragelsen, at hunden ikke uden politiets tilladelse overdrages til tredjemand inden for en frist af 1 måned fra politiets optagelse, og at den tidligere ejer inden for samme frist har ret til at få hunden tilbageleveret mod at betale køberen de af denne afholdte udgifter til hundens erhvervelse samt en rimelig godtgørelse for hundens pasning.

Udgifter til hundens aflivning, hvis afhændelse ikke har været mulig, eller et eventuelt underskud i forbindelse med afhændelse afholdes af statskassen. Kan den tidligere besidder findes, skal han dog betale samtlige omkostninger, medmindre disse er dækket gennem afhændelsen.

Det bemærkes i øvrigt, at det følger af hundelovens § 1, stk. 1, at besidderen af en hund skal sørge for, at hunden, inden den er 8 uger gammel, er mærket og registreret i Dansk Hunderegister. Overtrædelse af bestemmelsen straffes med bøde, jf. hundelovens § 12, stk. 1.

Endvidere følger det af hundelovens § 1, stk. 3, at politiet skal lade en hund mærke og registrere for besidderens regning, hvis hunden i strid med stk. 1 ikke er mærket og registreret.

Spørgsmålet om håndtering af døde hunde, der findes på eller ved veje, er ikke reguleret i hundeloven, men i lovgivning, der hører under Transportministeriets område. Det følger heraf, at det er vejmyndigheden, der har ansvaret herfor. For statsvejene har Vejdirektoratet for tiden indgået en aftale med Falck om håndtering af døde dyr på eller ved vejarealer. Det samme har nogle kommuner.

¹ Cirkulæret er delvis ophævet, således at kun §§ 18 og 20 stadig er gældende.

6.2. Politiets praktiske håndtering af anmeldelser om omstrejfende hunde

Udvalget om hunde har til brug for udvalgets overvejelser indhentet oplysninger fra Rigspolitiet om politikredsens håndtering af anmeldelser om, at en hund færdes løs uden at være i følge med besidderen eller andre, og håndteringen af efterlysninger af bortløbne hunde.

Rigspolitiet har i den forbindelse oplyst, at der ikke eksisterer en helt ensartet praksis i kredsene, men at der i hovedtræk kan oplyses følgende om politiets behandling af de nævnte sager:

Hvis politiet modtager anmeldelse om, at en hund færdes løs uden at være i følge med besidderen eller andre, undersøges det først, om hunden er registreret som savnet. I givet fald underrettes ejeren om, hvor hunden kan afhentes. Hvis anmelderen er indforstået med det, kan anmelderens telefonnummer videregives til hundeejeren, således at denne kan ringe og aftale afhentning af hunden.

Hvis hunden ikke er registreret som savnet, og hvis den ikke umiddelbart kan identificeres ved hjælp af hundeskilt eller tatovering, følges i flere kredse den praksis, at anmelderen bliver spurgt, om vedkommende eventuelt kan have hunden hos sig i 1-2 timer. Baggrunden herfor er, at det er erfaringen, at hunde ofte – uden politiets medvirken – bliver genforenet med deres ejere inden for et par timer.

Hvis anmelderen ikke kan have hunden hos sig, eller hvis hunden ikke er afhentet af ejeren eller besidderen inden for det nævnte tidsrum, vil politikredsen typisk foranledige, at hunden bliver afhentet af f.eks. Falck og anbragt på et internat.

Hvis hunden kan identificeres ved hjælp af chipmærke, underrettes ejeren om, at hunden er fundet.

Rigspolitiet bemærker i øvrigt, at oplysninger om en hund, der færdes løs, i første omgang oftest registreres i politiets sagssystem som en ”hændelse”, det vil sige uden egentlig sagsoprettelse. Der oprettes først en sag, når en hund afhentes og anbringes på dyreinternat.

Oplysning om fundne hunde noteres endvidere i politikredsens ”dyrebog”, som er en ”notesbog”, der føres uafhængigt af sagssystemet.

Hvis det ikke er muligt at identificere hundeejeren, fremlyses hunden. Praksis med hensyn til fremlysning varierer fra kreds til kreds. I nogle politikredse sker fremlysningen via den lokale

presse, mens andre kredse fremlyser hunden på politikredsens hjemmeside eller på Dyrenes Beskyttelses hjemmeside.

Hvis hundeejeren ikke har meldt sig inden 3 dage, vil politiet typisk foranstalte, at hunden aflives eller afhændes, jf. hundelovens § 3, stk. 1.

Hvis politiet modtager en henvendelse om, at en hund er løbet bort, undersøges det først, om hunden er registreret som fundet i ”dyrebogen”. Hvis det ikke er tilfældet, foretages registrering i sagssystemet.

Flere politikredse har over for Rigspolitiet oplyst, at de – afhængig af, hvor hunden er forsvundet – opfordrer hundeejeren til at rette henvendelse til nabopolitikredsen for at høre, om hunden eventuelt er fundet dér. I nogle tilfælde retter politikredsen selv henvendelse til nabopolitikredse.

6.3. Udvalgets overvejelser

For så vidt angår bestemmelsen i hundelovens § 3, stk. 1, 1. pkt., er det udvalgets opfattelse, at reglen bør opretholdes og udvides til også at gælde uden for byer og områder med bymæssig bebyggelse, når en hund færdes uden for besidderens ejendom. Det er således udvalgets opfattelse, at en besidder af en hund også i disse tilfælde bør være forpligtet til at føre hunden i bånd eller lade den være i følge med en person, der har fuldt herredømme over den, når hunden befinder sig på steder, som er åbne for almindelig færdsel.

Det bemærkes i den anledning, at udvalget ikke herved finder den gældende bestemmelse i hundelovens § 3, stk. 3, hvorefter besidderen af en hund er forpligtet til at drage omsorg for, at hunden ikke strejfer om uden for byer og områder med bymæssig bebyggelse, overflødig. Bestemmelsen bør således efter udvalgets opfattelse opretholdes, idet den fortsat vil være relevant i de tilfælde, hvor en hund færdes løs – og uden at være i følge med en person, der har fuldt herredømme over den – på steder, der ikke er åbne for almindelig færdsel, f.eks. på en privat ejendom, der ikke tilhører besidderen.

Den gældende bestemmelse i hundelovens § 3, stk. 1, 3. pkt., der fastsætter, at hvis en hund føres i bånd, skal båndet være så kort, at hunden holdes tæt ind til ledsageren, foreslås opretholdt. På trods af bestemmelsens formulering udelukker den ikke anvendelsen af f.eks. de såkaldte flexi-liner, der i fuld længde kan være adskillige meter lange (f.eks. 5 eller 8 meter). Det bemærkes herved, at sådanne flexi-liner er udstyret med en låsemekanisme, som gør, at hundens besidder har mulighed for at kontrollere hundens færden ved at låse linen i den øn-

skede længde. Hundens besidder kan således gøre flexi-linen kortere, hvis der er behov for det, f.eks. ved færdsel i byer eller andre områder, hvor der er andre mennesker eller dyr. For at præcisere, at bestemmelsen ikke udelukker brugen af f.eks. flexi-liner foreslår udvalget, at bestemmelsen formuleres således, at båndet skal være så kort, at hunden *kan* holdes tæt ind til ledsageren.

Ved brug af flexi-liner forudsættes det, at der anvendes en line, der er tilpasset hundens vægt og styrke, og som er tilstrækkelig stærk til, at den kan holde, hvis hunden pludselig forsøger at springe frem.

Udvalget foreslår, at de gældende regler i hundelovens § 3, stk. 1, 4.-9. pkt., om indfangning, fremlysning og eventuelt salg eller aflivning af hunde ophæves, og at det i stedet i hundeloven fastslås, at politiet skal sørge for at indfange hunde, der på gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelige færdsel, færdes løse og uden at være i følge med en person, der har fuldt herredømme over dem.

Udvalget foreslår endvidere, at politiet efter indfangningen anbringer hunden et passende sted og så vidt muligt underretter besidderen.

Den nærmere regulering af fremlysning, tilbagelevering, salg eller aflivning af omstrejfende hunde bør efter udvalgets opfattelse fastsættes i en bekendtgørelse. Dette gælder således efter udvalgets opfattelse også for de regler, der i dag er reguleret i cirkulæret om hundelovens administration, idet visse af reglerne har betydning for borgerne.

Endvidere er det udvalgets opfattelse, at proceduren for indfangning, anbringelse mv. af hunde bør præciseres nærmere med henblik på at sikre en ensartet praksis i alle politikredse.

Udvalget har udarbejdet et udkast til bekendtgørelse om omstrejfende hunde, som er optaget som bilag 2 til betænkningen.

Udvalget finder i den forbindelse, at optagne hunde bør fremlyses i 3 hverdage og ikke blot i 3 dage, og at fremlysningen bør ske på politiets hjemmeside.

Endvidere bør hundens besidder inden for 1 måned kunne kræve hunden tilbage mod betaling af samtlige udgifter, som er afholdt i forbindelse med hundens indfangning, anbringelse samt almindelige pasning og pleje. Fristen på 1 måned anbefales ud fra hensynet til besiddere, der f.eks. har været bortrejst på ferie og i den forbindelse har overladt hunden til at blive passet af andre.

Hundens besidder bør desuden inden for 3 måneder kunne kræve et eventuelt overskud ved salget af hunden. Udvalget bemærker dog, at det i praksis er meget sjældent, at der bliver et overskud.

Et flertal af udvalgets medlemmer (Jens Kruse Mikkelsen, Jens Svenningsen, Hans Tonsborg, Pernille Elisa Hansen, Birgit Kleis, Pernille Langermann-Nielsen og Jens Teilberg Søndergaard) er af den opfattelse, at hundeloven bør indeholde en klar hjemmel til, at politiet kan kræve, at besidderen af en hund skal afholde de udgifter, der måtte være afholdt – også ud over den ovenfor nævnte periode på 3 dage.

Der henvises til § 1, nr. 3, (§ 2 b og § 2 c) i udvalgets udkast til forslag til lov om ændring af lov om hunde, jf. bilag 1, og bilag 2, der som nævnt indeholder udvalgets udkast til bekendtgørelse om omstrefjende hunde.

Et mindretal (Vibeke Knudsen) er enig i flertallets synspunkt om, at politiet skal kunne kræve de afholdte udgifter dækket. Mindretallet bemærker dog i den forbindelse, at udgifterne bør kunne pålægges den person, der er *registreret* som besidder i Dansk Hunderegister, og mindretallet støtter således som udgangspunkt ikke reglen i § 2, stk. 1, 1. pkt., i udkastet til bekendtgørelse om omstrefjende hunde (bilag 2).

Flertallet bemærker hertil, at en ordning som foreslået af mindretallet er uhensigtsmæssig, idet man efter en sådan ordning risikerer at lægge udgifterne for politiets optagelse af en bortløben hund hos en anden end den ansvarlige besidder, og at man i øvrigt ikke normalt i dansk ret lægger vægt på et privat registers udvisende. Se hertil også afsnit 10.2. nedenfor.

Udvalget har ikke i øvrigt bemærkninger til politiets praktiske håndtering af disse sager, herunder at politiet spørger en eventuel anmelder, om denne kan have hunden hos sig i et kortere tidsrum.

Udvalget har ikke behandlet spørgsmålet om døde hunde, der findes på eller ved veje, da det ikke reguleres i hundeloven.

KAPITEL 7

Forstyrrende hunde (hundelovens § 4)

7.1. Gældende ret

Hvis der indgives klage til politiet over en hund, som forstyrrer de omkringboende, er der mulighed for, at politiet kan meddele besidderen af hunden et pålæg om at holde hunden indelukket eller – hvis dette ikke hjælper, eller hvis hunden allerede holdes indelukket – at lade hunden fjerne, jf. § 4, 1. pkt.

Det bemærkes, at justitsministeren kan dispensere fra denne regel, for så vidt det drejer sig om hunde, der af erhvervsmæssige opdrættere holdes indelukket i hundegård eller på anden måde, i tilfælde, hvor der ved en hundegårds anlæggelse og indretning er taget ethvert rimeligt hensyn til bebyggelsesforholdene, jf. § 4, 2. pkt.

Pålæg om at holde hunden indelukket må forstås således, at hunden skal holdes inden døre og kun må opholde sig udendørs, hvis den enten er ledsaget af en person, eller den er under opsyn af en person, der befinder sig i dens umiddelbare nærhed, og som omgående lukker den ind, hvis den begynder at gø eller tude. Pålæg om fjernelse kan meddeles, når det er konstateret, at ulemperne ikke på anden måde kan afhjælpes.

Betingelserne for et sådant pålæg er efter praksis, at hunden forstyrrer de omkringboendes ro ved gentagen eller vedholdende gøen eller tuden.

Det er således ikke tilstrækkeligt, at enkelte naboer føler sig generet af en hunds tilstedeværelse eller enkeltstående gøen eller tuden. Kun grovere tilfælde af gentagen eller vedholdende gøen eller tuden kommer i betragtning, og det skal være så intenst eller stærkt, at de omkringboendes ro kan siges at være forstyrret. Ulemperne skal med andre ord være væsentlige.

Fra Justitsministeriets praksis kan nævnes følgende afgørelser:

Justitsministeriets sagsnr. 1999-5471-0001: En hundeejer klagede over et pålæg fra Politimesteren i Fredericia om at holde to hunde indelukket, eller, hvis denne foranstaltning ikke hjalp, at lade hundene fjerne, jf. hundelovens § 4. Politimesteren fandt, at de med gentagen hyl og tuden over længere tid havde været til gene for de omkringboende. Justitsministeriet ophævede Politimesteren i Fredericias pålæg, idet man lagde vægt på, at ulemperne fra hundene ikke vurderedes at være væsentlige, da kun 2 husstande fandt at hundene var til gene, mens 5 andre husstande ikke fandt, at dette var tilfældet.

Justitsministeriets sagsnr. 2000-5471-0014: En hundeejer klagede over et pålæg fra Politimesteren i Grenaa om at holde et antal hunde indelukket, eller, hvis denne foranstaltning ikke hjalp, at lade hundene fjerne jf. hundelovens § 4. Politimesteren fandt, at klagers hunde og afholdelsen af hundetræningskurser på ejendommen, havde forstyrret de omkringboende ved gentagen vedholdende gøen. Justitsministeriet ophævede Politimesteren i Grenaa's pålæg, idet der blev lagt vægt på, at kun 1 husstand ud af 5 følte sig forstyrret, samt at politiet ikke havde konstateret hundegøen ved besøg på stedet af en times varighed.

Justitsministeriets sagsnr. 2000-5471-0017: En hundeejer klagede over et pålæg fra Politimesteren i Grenaa om at holde en hund indelukket, eller, hvis denne foranstaltning ikke hjalp, at lade hunden fjerne jf. hundelovens § 4. Politimesteren fandt, at hunden de seneste 2 år havde været gøende i nogle dage i op til 6 til 8 timer, ligesom den strejfede meget om i kvarteret. Justitsministeriet ophævede Politimesteren i Grenaa's pålæg, idet man ikke fandt, at hunden i væsentlig grad havde forstyrret de omkringboende med gentagen eller vedholdende gøen eller tuden. Der er særligt lagt vægt på, at kun 1 nabo følte sig forstyrret af gøen.

Justitsministeriets sagsnr. 2000-5471-0004: En hundeejer klagede over et pålæg fra Politimesteren i Køge om at holde en hund indelukket, eller, hvis denne foranstaltning ikke hjalp, at lade hunden fjerne jf. hundelovens § 4. Politimesteren i Køge begrundede pålægget med, at hunden generede de omkringboende med gentagen eller vedholdende gøen. Justitsministeriet stadfæstede Politimesteren i Køges afgørelse, idet man lagde vægt på, at flere naboer havde oplyst, at hunden jævnligt gøede, samt at klageren selv havde oplyst, at hunden gøede hver gang, der gik nogen forbi hans ejendom.

Justitsministeriets sagsnr. 2001-5471-0021: En hundeejer klagede over et pålæg fra Politimesteren i Gråsten om at holde en hund indelukket, eller, hvis denne foranstaltning ikke hjalp, at lade hunden fjerne jf. hundelovens § 4. Politimesteren fandt, at hunden ved vedholdende gøen eller tuden forstyrrede de omkringboendes ro. Justitsministeriet stadfæstede politimesterens afgørelse, idet man lagde vægt på, at 8 ud af 9 omkringliggende ejendomme følte sig generet, og at politiet ved besøg på ejendommen konstaterede gøen.

Justitsministeriets sagsnr. 2005-5471-0018: En hundeejer klagede over Politimesteren i Ringkøbings pålæg om at holde en hund indelukket, eller, hvis denne foranstaltning ikke hjalp, at lade hunden fjerne jf. hundelovens § 4. Justitsministeriet stadfæstede afgørelsen, idet der blev lagt vægt på, at anmelderen gentagne gange havde klaget over hundens gøen til politimesteren, at politimesteren to gange havde oplyst ejeren om, at han skulle sørge for, at hunden ikke forstyrrede de omboende personer med dens gøen, og at politiet to gange ved deres egen observation konstaterede, at hunden gøede vedvarende.

Det bemærkes, at klagesagsbehandlingen for så vidt angår pålæg meddelt af politiet fra den 1. januar 2007 blev overflyttet fra Justitsministeriet til Rigspolitiet i forbindelse med politireformen, således at det nu fremgår af retsplejelovens § 109, stk. 1, at klager over afgørelser truffet af politidirektøren behandles af Rigspolitiet.

Fra Rigspolitiets praksis kan nævnes følgende afgørelser:

Rigspolitiets sagsnr. 2007-081-5: A klagede over Fyns Politis afgørelse om ikke at meddele B et pålæg i medfør af hundelovens § 4. Rigspolitiet stadfæstede Fyns Politis afgørelse, idet A's anbringender om gentagen eller vedholdende forstyrrelse af dennes ro ikke var blevet bekræftet af udsagn fra andre omkringboende, som politiet havde afhørt, eller ved politiets egne observationer på stedet.

Rigspolitiets sagsnr. 2008-082-14: A klagede over et af Midt- og Vestjyllands Politi meddelt pålæg i medfør af hundelovens § 4. Rigspolitiet ophævede pålægget, idet det fremgik af sagen, at A's tidligere nabo B, som havde indgivet klagen, havde erkendt at have kastet jordklumper efter hundene og rusket i hegnet mv. for at få hundene til at holde op med at gø. Rigspolitiet lagde særligt vægt på, at det ikke kunne udelukkes, at B's adfærd havde fremprovokeret hundenes gøen, at flertallet af de andre omboende ikke følte sig generet af hundene, og at B var fraflyttet og dermed ikke længere "omboende".

Rigspolitiets sagsnr. 2007-081-36: A klagede over et af Køge Politi (nu Midt- og Vestsjællands Politi) meddelt pålæg i medfør af hundelovens § 4. Rigspolitiet stadfæstede Køge Politis afgørelse, idet det fremgik af sagen, at Køge Politi havde foretaget 14 observationer i løbet af ca. 3 uger og i 5 af disse tilfælde konstateret, at hundene gøede. Endvidere havde flere af de omkringboende oplyst, at de var generet af hundene.

Rigspolitiets sagsnr. 2009-081-363: A klagede over et af Fyns Politi meddelt pålæg efter hundelovens § 4 om at holde hundene indelukket. Rigspolitiet ændrede pålægget således, at hundene kun skulle holdes indelukket i tidsrummet mellem kl. 20.00 og 6.00. Rigspolitiet lagde særligt vægt på, at der var indgivet klage af 2 ud af 3 naboer, som især følte sig generet af hundenes

gøen om aftenen og natten. Endvidere lagde Rigspolitiet vægt på, at der var tale om en landejendom med 200 meter til nærmeste nabo, og at A var i gang med at foretage ombygninger på ejendommen med henblik på at mindske generne for naboerne.

Overtrædelse af et pålæg straffes med bøde, jf. hundelovens § 12, stk. 1. Ifølge Rigsadvokatens meddelelse nr. 5/2009 om bødepåstande ved visse særlovsovertrædelser skal anklagemyndigheden som udgangspunkt anvende en bødepåstand på 800 kr. for overtrædelse af reglerne.

Generelle regler om støjgener fra hundehold findes tillige i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1517 af 14. december 2006 om miljøregulering af visse aktiviteter med senere ændringer, hvorefter kommunalbestyrelsen kan meddele påbud om foretagelse af afhjælpende foranstaltninger eller, hvis generne ikke kan afhjælpes, kræve hundeholdet fjernet, jf. § 8. Endvidere stilles der i § 5 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 814 af 13. juli 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv., krav til afstanden mellem hundeholdet og eventuelle naboer. Begge bekendtgørelser er udstedt med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven.

7.2. Politiets praktiske erfaringer

Udvalget om hunde har til brug for udvalgets overvejelser indhentet oplysninger fra Rigspolitiet om politikredsens praktiske erfaringer med hundelovens § 4.

Rigspolitiet har i den anledning oplyst, at halvdelen af landets politikredse over for Rigspolitiet har tilkendegivet, at de ikke finder, at der er behov for at foretage ændringer i den gældende bestemmelse.

De øvrige politikredse har navnlig givet udtryk for følgende:

- Sagsbehandlingen er ofte omstændelig og ressourcekrævende, bl.a. fordi politiet oftest må foretage en række observationer for at kunne løfte bevisbyrden og sikre sig, at en klage ikke blot er et udslag af nabostridigheder.
- Da mange borgere må antages at være tilbageholdende med at indgive klage for ikke at belaste naboforholdet, kunne det overvejes at indføre mulighed for, at politiet af egen drift kan rejse sag.
- Det kunne overvejes at indføre hjemmel for politiet til om nødvendigt at fjerne en hund.

- Der er behov for mere præcise eller objektive angivelser af, hvornår der er grundlag for at give pålæg mv., herunder angivelse af støjniveau, tidsrum og udstrækning samt en definition af f.eks. begrebet ”omboende”.

7.3. Udvalgets overvejelser

Udvalget mener, at der fortsat er behov for reglen i hundelovens § 4 i tilfælde, hvor en hund forstyrrer de omkringboendes ro ved gentagen eller vedholdende gøen eller tuden.

Udvalget har overvejet, om der bør indsættes konkrete og udtømmende tidsangivelser i bestemmelsen, således at pålæg kun kan meddeles besidderen, når dennes hund har forstyrret de omkringboende i en bestemt tidsperiode. Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at der ikke bør fastsættes sådanne tidsangivelser, da en sådan regel vil give dårligere mulighed for at tage højde for eventuelle særlige omstændigheder i en konkret situation.

Som ikke-udtømmende eksempler på typesituationer, hvor det efter udvalgets opfattelse vil være relevant at skride ind, kan nævnes følgende:

- Hvis en hund gør f.eks. i ca. 30 minutter i træk eller derover mere end tre af ugens dage.
- Hvis en hund gør f.eks. i ca. 5 minutter i træk eller derover 4 eller flere gange om dagen i mere end tre af ugens dage.
- Hvis en hund gør kortvarigt (f.eks. under ca. 5 minutter), men sammenlagt i mere end f.eks. ca. 60 minutter på en dag, mere end tre af ugens dage.

Udvalget er samtidig af den opfattelse, at der er behov for at udbygge reglerne vedrørende forstyrrende hunde. Det bør således præciseres, at et pålæg om at holde en hund indelukket kan begrænses til et nærmere angivet tidsrum, herunder en nærmere angivet del af døgnet, f.eks. hvis der er tale om tidspunkter, hvor hunden er til særlig gene.

Udvalget er endvidere af den opfattelse, at politiet bør have hjemmel til at rejse en sag om forstyrrende hunde af egen drift med henblik på f.eks. at undgå situationer, hvor omkringboende ikke tør anmelde forholdet af frygt for represalier fra besiddere af de pågældende hunde.

Udvalget anbefaler i øvrigt, at der indsættes en bestemmelse i hundeloven, hvorefter politiet kan lade en hund fjerne, hvis besidderen ikke efterkommer et udstedt pålæg. Efter de gældende regler kan politiet alene meddele et pålæg om, at hunden skal fjernes, og der er således efter udvalgets opfattelse et behov for, at politiet også selv får mulighed for at lade hunden fjerne med henblik på aflivning eller bortsalg.

Udvalget anbefaler endvidere, at der fastsættes en klagefrist på 10 dage for så vidt angår politidirektørens afgørelse om aflivning eller bortsalg. Endvidere anbefaler udvalget, at det fastsættes, at rettidig klage har opsættende virkning, medmindre Rigspolitiet bestemmer andet.

Der henvises til § 1, nr. 6 (§ 4) og 8 (§ 6 c), i udvalgets udkast til forslag til lov om ændring af lov om hunde, jf. bilag 1.

KAPITEL 8

Lænkehunde (hundelovens § 5) og hundegårde

8.1. Gældende ret

Efter hundelovens § 5, stk. 1, er det forbudt til stadighed at holde en hund bundet.

Ifølge § 20 i cirkulære nr. 148 af 2. august 1963 om hundelovens administration mv. skal afgørelsen af, om en hund er bundet ”til stadighed”, træffes ud fra en helhedsbedømmelse og ikke på grundlag af forholdene en enkelt eller enkelte dage. Der skal således ikke gribes ind, hvis en hund, der normalt går løs, en enkelt dag eller nogle dage holdes bundet af en eller anden særlig grund. Derimod bør der gribes ind, hvis en hund hver dag går løs nogle timer, men i øvrigt holdes bundet dag ud og dag ind.

Forbuddet mod at holde lænkehunde blev indført ved lov nr. 194 af 12. juni 1962 om ændringer i lov om hunde. Det fremgår af de specielle bemærkninger til lovforslaget (L 63 af 13. december 1961), at ændringen skyldtes en henvendelse fra ”Hunde-Journalen” og ”Se og Hør”, der havde indsamlet 40.377 underskrifter til støtte for, at der i overensstemmelse med en af World Federation of the Protection of Animals vedtaget resolution indførtes et sådant forbud.

I forbindelse med indførelsen af forbuddet mod til stadighed at holde en hund bundet havde man oprindeligt ikke forestillet sig, at der skulle være undtagelser herfra. Forbuddet skulle således gælde i enhver henseende.

Samtidig med indførelsen af det nævnte forbud, indførtes bestemmelsen i hundelovens § 6, stk. 1, hvorefter det påhviler besidderen af en hund at træffe de foranstaltninger, der efter forholdene må anses påkrævet for at forebygge, at hunden volder andre skade. Det kan på denne baggrund – for at undgå at ifalde bødestraf efter lovens § 6, stk. 1, eller erstatningsansvar ef-

ter lovens § 8 – være nødvendigt at binde hunden i kortere tidsrum, for at forhindre, at hunden volder skade. Ligeledes f.eks. hvis hunden ofte strejfer. Det fremgår imidlertid af bemærkningerne til § 5, stk. 1, om forbuddet mod til stadighed at holde en hund lænket, at hensynet til at undgå, at hunde strejfede om, kan varetages på anden vis.

Under andenbehandlingen af lovforslaget indsattes derfor stk. 2 i § 5, der angiver, at når en hund holdes bundet, skal dens lænke være mindst 5 meter lang, og hunden skal have adgang til et opholdsrum, der kan give den læ mod regn, blæst og kulde. Hvis der anvendes hundehus som opholdsrum, skal det være rummeligt og så højt, at hunden kan stå oprejst.

Overtrædelse af reglerne i § 5 straffes med bøde, jf. lovens § 12, stk. 1. En overtrædelse vil endvidere efter omstændighederne kunne indebære overtrædelse af dyreværnslovens §§ 1 eller 2 om forsvarlig og omsorgsfuld behandling af dyr.

8.2. Udvalgets overvejelser

Udvalget finder, at reglen bør bevares, da problemet med *lænkehunde* fortsat forekommer.

Afgørelsen af, om en hund er bundet ”til stadighed”, skal ifølge § 20 i cirkulære nr. 148 af 2. august 1963 om hundelovens administration mv. træffes ud fra en helhedsbedømmelse og ikke på grundlag af forholdene en enkelt eller enkelte dage. Cirkulæret indeholder dog ingen nærmere vejledning om, hvad der tidsmæssigt skal forstås ved begrebet ”til stadighed”.

Det er på den baggrund udvalgets opfattelse, at der er behov for en mere præcis regel, hvorefter en hund kun undtagelsesvist må holdes bundet, når den befinder sig på besidderens bopæl. Hunden vil således f.eks. kunne holdes bundet, hvis besidderen arbejder med ejendommens indhegning, og arbejdet medfører, at indhegningen midlertidig er ufuldstændig, eller når der på ejendommen er besøg af fremmede hunde, der nødvendiggør, at besidderens hund midlertidig holdes bundet.

Ligeledes bør der efter udvalgets opfattelse fastsættes bestemmelser, der indeholder tidsmæssige grænser for, hvor længe en hund må stå bundet henholdsvis med og uden opsyn.

Ved fastlæggelsen af en tidsmæssig grænse bør der bl.a. tages hensyn til, at der kan være tilfælde, hvor det er til hundens bedste at stå bundet, f.eks. i tilfælde, hvor besidderen har hunden med på en campingplads og befinder sig udenfor sammen med hunden, og hvor alternativet ville være, at hunden skulle opholde sig i campingvognen i stedet.

Endvidere kan det være nødvendigt at holde hunden bundet uden opsyn i kortere perioder, f.eks. uden for butikker, når besidderen handler.

Det afgørende må således bl.a. være, at permanente forhold ikke nødvendiggør, at hunden holdes bundet. I disse tilfælde bør besidderen i stedet indhegne haven eller lignende.

Udvalget foreslår på den baggrund, at hundelovens § 5 ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at en hund må stå bundet *uden opsyn* i op til 1 time én gang i døgnet og *med opsyn* i op til 6 timer 2 gange i døgnet med mindst 2 timers afbrydelse, hvor hunden luftes eller skal kunne færdes frit i f.eks. en have, et hus eller lignende.

Ved opsyn skal i den forbindelse forstås, at der er mennesker i hundens umiddelbare nærhed – dvs. inden for syns- eller hørevidde – som kan komme hurtigt til stede, når det er nødvendigt.

Udvalget finder det ligeledes afgørende, at en hund, der holdes bundet på besidderens bopæl eller i en længere periode end 1 time uden for besidderens bopæl, har adgang til at søge skygge og læ mod regn, blæst og kulde, når forholdene kræver det. Hvornår forholdene vil kræve en sådan adgang, afhænger af en konkret vurdering af vejrliget, f.eks. temperatur, solindstråling, blæst og nedbør, sammenholdt med hundens konkrete forudsætninger, herunder racemæssige karakteristika som f.eks. hårlag og pelstykkelser.

Udvalget har endelig fundet det forsvarligt at foreslå, at kravet til længden af hundens lænke eller snor ændres fra mindst 5 meter til mindst 3 meter.

Det bemærkes, at kravet til lænken eller snorens længde samt kravet om, at hunde skal have adgang til at søge skygge og læ mod vejret, efter udvalgets opfattelse ikke behøver at gælde i de tilfælde, hvor hunden står bundet i maksimalt 1 time, f.eks. uden for en butik, mens besidderen handler. I disse tilfælde kan lænken eller snoren således være kortere end 3 meter.

Der henvises til § 1, nr. 7 (§ 5) i udvalgets udkast til forslag til lov om ændring af lov om hunde, jf. bilag 1.

Hundeudvalget har endvidere drøftet, om der bør fastsættes regler om hundes ophold i *hundegårde*, idet hundeloven ikke indeholder regler herom. Det bemærkes i den forbindelse, at dyreværnslovens generelle regler om forsvarlig behandling af dyr finder anvendelse.

Udvalget bemærker, at flere undersøgelser viser, at hunde bliver stressede og udviser adfærdssændringer, når de står indespærret i længere tid². Udvalget er derfor af den opfattelse, at der bør stilles krav om, at hunde, der opholder sig i en hundegård mere end 12 timer i døgnet i mindst 5 dage om ugen, skal have mindst 1 times menneskelig kontakt de dage, hvor hunden opholder sig i hundegården i mere end 12 timer.

Endvidere bør der i sådanne tilfælde gælde et krav om beriget miljø i hundegården, herunder adgang til legeredskaber samt adgang til at søge skjul, skygge og læ mod regn, blæst og kulde, ligesom hunden bør have adgang til et opholdsrum, hvor den kan stå oprejst og ligge udstrakt. Endvidere bør der gælde et krav om, at hunden har adgang til frisk vand.

Udvalget har drøftet muligheden for, at der fastsættes mere specifikke arealkrav til hundegårde. Sådanne arealkrav gælder bl.a. for hundepensioner og -internater, jf. § 17 i bekendtgørelse nr. 1466 af 12. december 2007 om erhvervsmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner og hundeeinternater med senere ændringer, hvori der er fastsat nærmere regler om indretning af hundes opholdsrum, herunder krav til rummets størrelse. Det er udvalgets opfattelse, at det vil være uhensigtsmæssigt at fastsætte sådanne meget specifikke krav i hundeloven, idet sådanne mindstekrav – som f.eks. kunne basere sig på kravene i den nævnte § 17 – ville kunne opfattes som retningslinjer for den mest hensigtsmæssige indretning af hundegårde i almindelighed, hvilket ikke nødvendigvis er tilfældet.

Der henvises til § 1, nr. 7 (§ 5 a) i udvalgets udkast til forslag til lov om ændring af lov om hunde, jf. bilag 1.

² Der henvises til følgende undersøgelser: 1) Plasma Cortisol Levels of Dogs at a County Animal Shelter, M. Hennesey et al. *Physiology and Behaviour*, Vol. 62, No. 3, pp. 485-490, 1997, 2) Human interaction and cortisol: Can human contact reduce stress for shelter dogs?, C. Coppola et al. *Physiology and Behaviour*, Vol. 87, pp. 537-541, 2006, 3) A review of environmental enrichment for kennelled dogs, *Canis familiaris*, D. Wells. *Appl. Animal Behaviour Science*, Vol. 85, pp. 307-317, 2004, 4) Cortisol and behavioural responses to enrichment in military working dogs, D. Lefebvre et al. *Journal of Ethology*, Vol. 27, pp. 255-265, 2009, samt 5) Outdoor housing of laboratory dogs: Effects on activity, behaviour and physiology, E. Spangenberg et al. *Appl. Animal Behaviour Science*, Vol. 98, pp. 260-276, 2006.

KAPITEL 9

Forsvars- og beskyttelsestræning af hunde

9.1. Gældende ret

Hundeloven indeholder ikke særlige regler om hundetræning. Dyreværnslovens almindelige regler om forsvarlig behandling af dyr finder anvendelse, men der er ikke fastsat regler med det særlige formål at forhindre, at hunde trænes til at udvise aggressiv adfærd.

9.2. Oplysninger om forsvars- og beskyttelsestræning

Som det fremgår af udvalgets kommissorium, er det over for Justitsministeriet oplyst, at flere hundeklubber tilbyder forsvars- og beskyttelsestræning af hunde. I nogle tilfælde skal denne form for træning efter det oplyste have medført, at en del af hundene er blevet frustrerede og aggressive over for mennesker. Udvalget har derfor overvejet, om der bør fastsættes nærmere regler for denne form for træning.

Danmarks civile Hundeførerforening (DcH) og Dansk Kennel Klub (DKK) har over for udvalget oplyst, at konkurrenceprogrammet IPO (International Prüfungs Ordnung), også kaldet BHP (brugshundeprogram), anvendes til udvælgelse af mentalt sunde avlshunde og til at konkurrere om mesterskabstitler. I IPO-programmet trænes hundene i sporarbejde, lydighed og forsvarsarbejde. Der findes ikke programmer, hvor der konkurreres i forsvarsarbejde alene.

I forsvarsdelen lærer hunden at opspore og fastholde en figurant ved at gribe fat i et særligt ærme, som figuranten bærer (også kaldet en ”dummy-arm”). Hunden slipper enten selvstændigt eller på kommando fra hundeføreren, når figuranten står stille. I IPO-prøven indgår det bl.a., at hunden skal påføres 2 ”stokkeslag”, når den forsøger at standse figuranten. Stokken er udformet således, at ”slaget” ikke medfører smerte for hunden.

DcH og DKK oplyser, at alle hunde, der deltager i en IPO-konkurrence, forinden bliver væsenstestet, således at aggressive eller mentalt ustabile hunde ikke tillades adgang til konkurrencerne. Testen foregår ved, at en dommer tester hundens væsen ved at klappe den og hilse på hundeføreren med bevægelser, der kan provokere hunden. Disse handlinger har til hensigt at muliggøre en vurdering af, om hunden er i balance, og om den har et roligt og venligt sindelag. Under fremstillingen af hunden vurderer dommeren endvidere, om de forskellige øvelser udføres lystbetonet, således at kun en glad og frejdig hund kan bestå en prøve. I modsat tilfælde – og ved eventuel usportslig optræden fra hundeførerens side – diskvalificeres hunden. Dette medfører samtidig indberetning til Dansk Kennel Klub, hvorefter hunden kan udelukkes fra yderligere fremstilling til prøver.

Ifølge hundeforeningerne er de hunde, der deltager i IPO-programmerne, helt almindelige familiehunde, der ikke er mere aggressive end andre hunde. Inden man som hundeejer kan deltage i denne form for træning er der dog en række krav, som skal opfyldes. F.eks. skal hunden og hundeejeren aflægge og bestå en såkaldt færdsprøve, hvor hundens adfærd i forhold til andre hunde, løbende børn, cyklister, biler mv. testes.

Retningslinjerne for IPO-programmerne er udstukket af Fédération Cynologique Internationale (FCI), som er den internationale hundeorganisation med 85 medlemslande.

Ifølge oplysningerne fra DcH og DKK er ca. 95 pct. af de hunde, der træner IPO, af racerne schæfer og malinois. De resterende ca. 5 pct. er hunde af racerne rottweiler, dobermann, bokser, schnauzer og bouvier. Det tager ca. 3-4 år at uddanne en IPO-hund.

Det er endvidere oplyst for udvalget, at brugshundesport under DcH og DKK er åben for alle godkendte racer, og at Dansk Kennel Klub forestår uddannelse af dommere, prøveledere, figuranter, sporlæggere og instruktører, således at der opnås ensartethed i træning og afprøvning. Ligeledes foregår al træning på godkendte træningspladser, der er offentligt tilgængelige, og det påses, at al træning sker på hundens præmisser uden tvang af nogen art.

DKK har oplyst over for udvalget, at DKK har etiske anbefalinger for håndtering og træning af hunde, som altid skal overholdes i forbindelse med træning og konkurrencer i klubbens regi. Anbefalingerne er optrykt som bilag 3 til betænkningen. Personer, der ikke overholder anbefalingerne, bortvises fra træningspladserne.

DcH og DKK oplyser endeligt, at den form for træning, som udøves i foreningsregi og hvis resultat præsenteres på konkurrencebanerne, ikke er anvendelig til at fremkalde aggressivitet

hos hundene. Det oplyses endvidere, at træningen er tidskrævende og strækker sig over flere år, hvilket gør det uattraktivt for useriøse ejere at beskæftige sig med træningsformen. Endelig fremhæves det af DcH og DKK, at de internationale konkurrenceregler understøtter denne linje, idet hunde, som udviser aggressiv adfærd eller på anden måde over for dommeren signalerer, at træningen ikke er foregået på hundens præmisser, bortvises fra konkurrencen.

DcH og DKK har i øvrigt oplyst udvalget om, at al træning af hunde – også lydighedstræning, træning af jagthunde mv. – kan medføre aggressive, frustrerede eller bange hunde, hvis træningen forestås af en person med ringe eller ingen viden om hundes adfærd.

9.3. Udvalgets overvejelser

Udvalget tager afstand fra træning, hvis primære formål er at lære hunde at være aggressive over for mennesker og dyr. Udvalget tager ligeledes afstand fra træning, hvor hunde systematisk opdrages ved brug af frygt. Det er udvalgets opfattelse, at sådan træning ikke i dag finder sted i organiseret form i Danmark.

Træningsformer, hvor man slår hunden, vil være i strid med dyreværnslovens generelle regler om forsvarlig behandling af dyr, hvis de indebærer, at hunden udsættes for smerte, lidelse eller angst, eller medfører, at hunden påføres varige mén eller væsentlig ulempe, jf. dyreværnslovens § 1.

Det er på den baggrund, og henset til, at der ikke synes at være noget incitament for en hunds besidder til i forbindelse med organiseret forsvars- og beskyttelsestræning at træne den således, at den udviser aggressivitet, udvalgets opfattelse, at der ikke er behov for at fastsætte nærmere regler om forsvars- og beskyttelsestræning af hunde. Et sådant behov vil dog kunne opstå, hvis den organiserede træning på et tidspunkt udvikler sig i en u hensigtsmæssig retning.

KAPITEL 10

Forsikring og erstatningsansvar

10.1. Gældende ret

10.1.1. Erstatningspligt for skader forvoldt af hunde (hundelovens § 8)

Når en hund forvolder skade, er hundens besidder som udgangspunkt forpligtet til at erstatte den skade, som hunden forvolder, jf. § 8, stk. 1, 1. pkt. Erstatningsansvaret er objektivet, det vil sige uafhængigt af skyld hos besidderen. Det fritager f.eks. ikke for ansvar, at besidderen har holdt hunden indelukket eller i snor.

Der er i Danmark en lang tradition for et strengt ansvar for skader forvoldt af hunde. Allerede i Danske Lov fra 1683 findes der i 6-10-2 regler om objektivet ansvar, bl.a. for løsgående hunde.

Udgangspunktet om, at besidderen altid er ansvarlig, kan dog fraviges efter reglen i § 8, stk. 1, 2. pkt. Efter denne bestemmelse kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde, hvis det oplyses, at skadelidte ved egen skyld har medvirket til skaden. Hvis skadelidte således selv har handlet uforsvarligt eller uagtsomt, og denne adfærd har haft betydning for skadens indtræden eller skadens omfang, kan det medføre, at besidderen fritages for at betale erstatning, eller at erstatningens størrelse nedsættes i forhold til det tab, som skaden har medført. I disse tilfælde kan der således ske frifindelse, eller en ansvarsfordeling kan finde sted. Ved afgørelsen af et erstatningsspørgsmål kan det ligeledes spille en rolle, om skadelidte selv er omfattet af regler, der forpligter vedkommende til at udvise en særlig agtpågivenhed. Det gælder f.eks. for førere af motorkøretøjer, der i henhold til færdselslovens regler (§§ 101-104) er omfattet af regler om objektivet ansvar for trafikskader. Derfor vil der i sådanne tilfælde, hvor både skadevolder (hundens besidder) og skadelidte (føreren af et motorkøretøj) er ansvarlige på

objektivt grundlag, ofte ske en ansvarsfordeling.

Fra retspraksis kan nævnes følgende eksempler:

U 1940.360 V Skadelidte snublede over en hund, som løb lige forbi en trappe, fra hvilken han netop i rask gang var ved at træde ud på fortovet. Da han havde udvist nogen uforsigtighed, tilkendtes han kun halv erstatning.

U 1940.554 Ø A's hund kastede en gummiring, som den havde i munden og legede med, lige hen foran B, som snublede og kom til skade. B blev tilkendt fuld erstatning.

U 1941.183 Ø En mand havde et ærinde i en villa, som var omgivet af en indhegnet have, hvor der på lågen var anbragt et skilt med teksten: "Gå ikke ind i haven, hunden bider", men hvor der til gengæld var en klokke, så han kunne tilkalde husets beboere. Efter at have bemærket skiltet gik manden ind i haven og blev bidt af hunden. Han ansås for sagesløs og fik tilkendt erstatning (dissens).

VLT 1950.142 Skadelidte blev tilkendt halv erstatning, da hunden tidligere havde knurret ad denne, som nu kaldte på hunden og bøjede sig ned over den, hvorefter hunden bed.

U 1955.606 Ø Ejeren af en hund, der havde overfaldet og bidt en anden hund, der befandt sig på sin ejers grund, blev anset for erstatningspligtig.

U 1963.639 V For at undgå at påkøre A's løsgående hund foretog B, der kom kørende i sin bil, en opbremsning samtidig med, at han trak lidt til venstre. Han undgik dog ikke at påkøre hunden, mistede kontrollen over bilen og påkørte en modkørende bil. I det indbyrdes forhold fandtes A og B hver at skulle bære halvdelen af skaden ved påkørslen.

U 1964.317 V En hund, der havde stået skjult af et vejskilt, løb pludselig ud på vejen foran A's bil, der påkørte hunden, hvorefter bilen kurede over vejbanen og væltede. Idet A's hastighed ikke ansås for uforvarlig, og der ikke var grundlag for at antage, at A ikke havde foretaget, hvad der under de givne omstændigheder kunne kræves fra hans side, dømtes hundens ejer til at erstatte skaden på bilen.

U 1979.421 V En knallertfører, der ved uopmærksomhed kørte ind i en modkørende mejetærsker, fordi han så sig tilbage efter en gøende schæferhund, der løb efter knallerten, blev ikke tilkendt erstatning.

U 1981.1074 Ø I sagen var spørgsmålet bl.a., om den skadelidte hunds ejer kunne kræve erstatning, der oversteg hundens værdi. Landsretten besvarede spørgsmålet bekræftende, da de afholdte udgifter (til dyrlæge) ikke oversteg, hvad en hundeejer med rimelighed kunne påregne at ville afholde under de

foreliggende omstændigheder.

Justitsministeriet har i henhold til stk. 3 efter forhandling med Assurandør-Societetet (nu Forsikring & Pension) fastsat nærmere regler om ansvarsforsikring af hunde i bekendtgørelse nr. 485 af 25. september 1984 om ansvarsforsikring af hunde.

I hundelovens § 8, stk. 2, er der fastsat regler om lovpligtig ansvarsforsikring for besiddere af hunde. Pligten til at holde hunde ansvarsforsikret påhviler besidderen og er strafsanktioneret i henhold til lovens § 12, stk. 1. Ifølge Rigsadvokatens meddelelse nr. 5/2009 om bødepåstande ved visse særlovsovertrædelser skal anklagemyndigheden som udgangspunkt anvende en bødepåstand på 600 kr. for overtrædelse af reglerne, hvis overtrædelsen er sket før den 1. juli 2010. Hvis overtrædelsen er sket den 1. juli 2010 eller senere, skal der som udgangspunkt anvendes en bødepåstand på 3.000 kr.

Forsikringssselskabet hæfter umiddelbart for erstatningen over for skadelidte. Undtaget for forsikringspligten er kun hunde, der holdes af statsmyndigheder, statsinstitutioner eller kommuner, f.eks. politiets og toldvæsenets hunde.

For skader forvoldt af hunde, der ikke er forsikret, eller hvor forsikringen er ude af kraft, eller hvor skaden er forvoldt af en hund, der ikke kan identificeres, hæfter en særlig forening, der består af de forsikringssselskaber, der tegner hundeforsikring, jf. § 4 i bekendtgørelse om ansvarsforsikring af hunde. I de tilfælde, hvor foreningen har betalt erstatning for skader forvoldt af en ikke-forsikret hund eller en hund, hvor forsikringen er ude af kraft, har foreningen regres over for hundens besidder. Den særlige ordning vedrørende uforsikrede hunde gælder dog ikke for hunde, der holdes af statsmyndigheder, statsinstitutioner eller kommuner.

Erstatningsansvaret efter hundelovens § 8 påhviler besidderen af den skadevoldende hund. I Dansk Hunderegister registreres oplysninger om hundens stambogs- eller kaldenavn, ID-nummer, race, mv., ligesom der også registreres oplysninger om besidderen, herunder dennes navn og adresse. Besidderen af en hund er, i medfør af § 1, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1500 af 20. december 2004 om mærkning og registrering af hunde, forpligtet til at anmelde hunden til registrering i Dansk Hunderegister, ligesom enhver ændring i de registrerede oplysninger også er pligtige at anmelde til registeret, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 1. Hvis en hund skifter ejer, følger det af § 12, stk. 2, at erhververen er forpligtet til at anmelde ejerskiftet til registrering i Dansk Hunderegister.

10.1.2. Civile sager (hundelovens § 9)

Efter hundelovens § 9, stk. 1, skal forsikringsselskabet i de tilfælde, hvor skadelidte anlægger sag mod selskabet, jf. pkt. 10.1 ovenfor, tilsige besidderen til ethvert retsmøde med det varsel, som gælder efter retsplejelovens regler om vidner i borgerlige sager.

Bestemmelsen betyder, at besidderen får mulighed for at varetage sine interesser under sagen, selv om sagen er anlagt mod forsikringsselskabet.

Efter lovens § 9, stk. 2, kan besidderen ved begæring herom til retsbogen indtræde som part i sagen, således at han tillægges de partsbeføjelser, som gælder for parter i civile sager. Hvis besidderen derimod vælger ikke at indtræde som part i sagen, bliver afgørelsen af erstatningsspørgsmålet bindende for besidderen, som herefter ikke selvstændigt kan anke erstatningsspørgsmålet.

10.1.3. Straffesager – adhæsiionsprocessen (hundelovens § 10)

Efter hundelovens § 10, stk. 1, 1. pkt., skal skadelidte gives lejlighed til at påstå erstatning, hvis der rejses tiltale mod hundens besidder eller andre for en lovovertrædelse, der kan medføre erstatningsansvar efter lovens § 8. I disse tilfælde behøver skadelidte således ikke selv at anlægge civil sag, hvis forsikringsselskabet ikke frivilligt anerkender erstatningspligten.

Efter hundelovens § 10, stk. 1, 2. pkt., skal dommeren tage stilling til erstatningsspørgsmålet, hvis der ikke kan opnås forlig herom. Hvis erstatningskravet angår materiel skade samt er af indviklet beskaffenhed, og et forlig ikke kan opnås, kan retten dog udskyde erstatningspåstanden til et civilt søgsmål.

Efter hundelovens § 10, stk. 2, anses det forsikringsselskab, i hvilket der er tegnet ansvarsforsikring for den skadevoldende hund, som part i sagen for erstatningsspørgsmålets vedkommende, og selskabet skal tilsiges til retsmødet med det varsel, som efter retsplejelovens § 175 gælder for vidner i straffesager.

Hvis der er rejst tiltale mod en anden end hundens besidder, f.eks. en, der kortvarigt har passet hunden, skal også hundens besidder tilsiges til retsmødet, jf. stk. 3.

Efter stk. 4 kan der pålægges rettergangsbøder og sagsomkostninger efter retsplejelovens almindelige regler om civile sager.

De særlige regler om adhæsionsproces (påtale af borgerlige krav under straffesager) i hundeloven blev indsat ved en revision af hundeloven i 1962, jf. lov nr. 194 af 12. juni 1962. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at ændringen var foranlediget af en henvendelse fra Foreningen af forsikringsselskaber til overtagelse af lovpligtige ansvarsforsikringer for hunde. Foreningen foreslog, at der blev givet selskaberne samme processuelle stilling under behandlingen af politisager mod besidderen af en hund, som har voldt skade, som efter færdselsloven tilkom selskaberne ved behandlingen af færdselssager.

De særlige adhæsionsregler i hundeloven må ses i sammenhæng med de materielle regler på områderne.

Hundelovens § 8 indeholder som beskrevet ovenfor særlige bestemmelser om objektivt ansvar for besidderen af en hund, om besidderens pligt til at holde hunden ansvarsforsikret og om forsikringsselskabets hæftelse.

De særlige regler om adhæsionsprocessen i hundeloven suppleres af de almindelige adhæsionsregler i retsplejelovens kapitel 89. I det omfang hundeloven ikke indeholder særlige bestemmelser, gælder således retsplejelovens adhæsionsregler.

10.1.4. Anke af straffesager (hundelovens § 11)

Når en straffesag, hvor et spørgsmål om erstatning efter hundelovens § 8 er blevet afgjort, ankes, anses enhver, der har været part i den indankede sag, også for part under anken, hvis erstatningsspørgsmålet tages under påkendelse, jf. hundelovens § 11, stk. 1. Det vil sige, at forsikringsselskabet, skadelidte og besidderen også bliver parter i ankesagen.

Endvidere følger det af § 11, stk. 2, at enhver, der har været part i en straffesag for så vidt angår erstatningsspørgsmålet, kan anke denne del af sagen. Når erstatningsspørgsmålet er påkendt i medfør af § 10, stk. 1, anses dette som en selvstændig dom, som kan ankes, uden at selve straffesagen ankes.

10.2. Udvalgets overvejelser

Det er udvalgets opfattelse, at de gældende regler om forsikring og erstatningsansvar er tilstrækkelige og tidssvarende. Reglerne sikrer således en fornuftig balance mellem hensynene til forsikringsselskabets, skadelidtes og besidderen af den skadevoldende hunds interesse. Skadelidte har mulighed for at gøre sit krav gældende direkte over for forsikringsselskabet og eventuelt i forbindelse med en straffesag. Samtidig tillægges besidderen partsbeføjelser, såle-

des at denne får lejlighed til at gøre sine synspunkter gældende under sagen, hvilket kan få betydning på et senere tidspunkt, f.eks. hvis forsikringsselskabet rejser et regreskrav.

Udvalget har overvejet, om erstatningsansvaret efter hundelovens § 8 bør påhvile overdrageren (sælgeren) eller erhververen (køberen) i den situation, hvor en hund er blevet overdraget, men ejerskiftet endnu ikke er registreret i Dansk Hunderegister.

For at lade erstatningsansvaret påhvile overdrageren taler det, at det vil lette den praktiske undersøgelse af, hvem der er ansvarlig for hunden, hvis denne har forvoldt en skade. Ved at lade ansvaret påhvile overdrageren vil en placering af et eventuelt erstatningsansvar således alene bero på et opslag i Dansk Hunderegister.

Imod en sådan ordning taler derimod, at det efter almindelig dansk erstatningsret er afgørende, hvem der reelt er ejer eller besidder, og at man ikke normalt lægger vægt på et privat registers udvisende.

Det taler ligeledes imod at indføre en ordning med at lade erstatningsansvaret påhvile den registrerede besidder frem for en eventuel anden reel besidder, at det ville kunne være en uforholdsmæssig ansvarsplacering, når det i øvrigt efter de gældende regler er erhververen, der har ansvaret for at registrere ejerskiftet. Desuden vil en sådan ordning kunne give anledning til vanskelige konflikter mellem den tidligere ejer, den nye ejer og Dansk Hunderegister i tilfælde, hvor der sker fejlagtig registrering, forsinket registrering mv.

Udvalget finder på denne baggrund ikke grundlag for at foreslå ændring af reglerne om, hvem et eventuelt erstatningsansvar efter hundeloven påhviler.

KAPITEL 11

Politiets kontrol af hunde

11.1. Gældende ret (retsplejelovens regler)

Politiets kontrol af hunde er ikke efter gældende ret underlagt særlig regulering. Politiet må således anvende de almindelige regler om efterforskning, tvangsindgreb, mv. i retsplejeloven, når en hund f.eks. skal kontrolleres for den lovpligtige mærkning, registrering og skiltning.

Politiet kan i medfør af den almindelige hjemmel i retsplejelovens § 742, stk. 2, iværksætte efterforskning af egen drift eller efter modtagelse af en anmeldelse. Betingelserne herfor er, at der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som er undergivet offentlig påtale, er begået.

En undersøgelse af en hund, som besidderen ikke ønsker gennemført, kan efter gældende ret alene ske i medfør af retsplejelovens regler om tvangsindgreb, nærmere bestemt § 801, stk. 1, nr. 1, om beslaglæggelse til sikring af bevismidler eller til oplysning i forbindelse med politiets efterforskning.

11.2. Udvalgets overvejelser

Udvalget finder det hensigtsmæssigt, at der i hundeloven indsættes en selvstændig hjemmel for politiet til at standse besidderen af en hund – eller en anden person, der midlertidigt har rådigheden over en hund – og undersøge hunden, uden at der er formodning for, at der er begået et strafbart forhold. Undersøgelsen kan f.eks. angå ID-mærkning og hundetegn, men bestemmelsen er ikke begrænset hertil.

Udvalget henviser i den forbindelse til den tilsvarende bestemmelse i færdselsloven § 77, stk.

1, 1. pkt., hvorefter politiet kan standse et køretøj og lade det undersøge for fejl og mangler samt kontrollere, at føreren opfylder betingelserne for lovligt at kunne føre køretøjet.

Ligeledes er der efter udvalgets opfattelse behov for regler om, at besidderen af en hund har pligt til at medvirke til politiets undersøgelser af hunden, herunder ved at berolige, fastholde eller pacificere hunden, indsætte hunden i bur, påføre den mundkurv eller udføre lignende foranstaltninger. Det skyldes, at det ellers kan være vanskeligt for politiet – og i visse tilfælde ligefrem farligt for politipersonalet – at gennemføre en sådan undersøgelse, hvis besidderen ikke medvirker.

Der henvises til § 1, nr. 9, (§ 11 a) i udvalgets udkast til forslag til lov om ændring af lov om hunde, jf. bilag 1.

KAPITEL 12

Sanktionsniveau mv.

Efter hundelovens § 12, stk. 1, straffes overtrædelse af en række af hundelovens bestemmelser med bøde. Der er i Rigsadvokatens meddelelse nr. 5/2009 af 10. august 2009 fastsat visse retningslinjer for anklagemyndighedens bødepåstande ved overtrædelser af hundeloven. For så vidt angår de bestemmelser, der behandles i den afsluttende betænkning, er der alene fastsat en vejledende bødepåstand for overtrædelse af pålæg givet i medfør af § 4. Den vejledende bødepåstand er 800 kr. Udvalget foreslår, at følgende vejledende bødepåstande anvendes i førstegangstilfælde for så vidt angår de bestemmelser, der behandles i denne afsluttende betænkning:

Overtrædelse af § 2, stk. 1, ved som besidder af en hund at have holdt hunden, hvor besidderen mv. ikke selv havde bopæl 2.000 kr.

Overtrædelse af § 2 a ved som besidder af en hund, der var over 4 uger gammel, at have undladt at sikre, at hunden dagligt havde individuel menneskelig kontakt 2.000 kr.

Overtrædelse af § 5, stk. 1, ved som besidder af en hund på sin bopæl at have holdt hunden bundet 2.000 kr.

Overtrædelse af § 5, stk. 2, ved som besidder af en hund at have holdt hunden bundet i mere end 1 time uden opsyn 2.000 kr.

Overtrædelse af <u>§ 5, stk. 3</u> , ved som besidder af en hund at have holde hunden bundet ud over 6 timer 2 gange i døgnet med mindst 2 timers mellemrum	2.000 kr.
Overtrædelse af <u>§ 5, stk. 4</u> , ved som besidder af en hund at have holdt hunden bundet uden, at lænken eller snoren var mindst 3 meter lang	2.000 kr.
Overtrædelse af <u>§ 5, stk. 4</u> , ved som besidder af en hund at have undladt at sikre, at hunden, der var bundet på besidderens bopæl eller i en længere periode end 1 time uden for besidderens bopæl, havde adgang til at søge skygge og læ mod regn, blæst og kulde	2.000 kr.
Overtrædelse af <u>§ 5 a, stk. 1</u> , ved som besidder af en hund, der var over 4 uger gammel og opholdt sig i en hundegård mere end 12 timer i døgnet i mindst 5 dage om ugen, at have undladt at sikre, at hunden havde menneskelig kontakt i mindst 1 time de dage, hvor hunden opholdt sig i hundegården i mere end 12 timer	2.000 kr.
Overtrædelse af <u>§ 5 a, stk. 2</u> , ved som besidder af en hund, der holdes i en hundegård, at have undladt at sikre, at hundegården indeholdt legeredskaber og mulighed for at søge skjul, skygge og læ mod regn, blæst og kulde, eller at hunden havde adgang til frisk vand	2.000 kr.
Overtrædelse af <u>§ 11 a, stk. 2</u> , ved som besidder af en hund at have undladt at medvirke til politiets undersøgelse af hunden efter § 11 a, stk. 1	3.000 kr.
Overtrædelse af <u>pålæg</u> udstedt i medfør af § 4, jf. § 12, stk. 1, nr. 3	2.000 kr.

I gentagelsestilfælde foreslår udvalget, at bødestraffene som udgangspunkt forhøjes med 50 pct.

Fastsættelsen af straffen i sager om overtrædelse af hundeloven vil i øvrigt fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde, og de angivne bødeniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag er omstændigheder, der taler herfor. Straffelovens øvrige almindelige regler om straffens fastsættelse vil således fortsat finde anvendelse i sager om overtrædelse af hundeloven, herunder straffelovens § 81 om skærpende omstændigheder, § 82 om formildende omstændigheder og § 83 om fastsættelse af straffen under den angivne strafferamme og strafbortfald i særlige tilfælde.

KAPITEL 13

Økonomiske og administrative konsekvenser

13.1. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Udvalgets lovforslag skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

13.2. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Udvalgets lovforslag skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

13.3. Administrative konsekvenser for borgerne

Udvalgets lovforslag indeholder nye regler om oplysningerne på det lovpligtige hundetegn. Besidderen af en hund skal derfor indkøbe eller ændre sin hunds hundetegn, således at besidderens telefonnummer kommer til at fremgå heraf. Lovforslaget indeholder endvidere regler om, at en hundegård, hvor en hund opholder sig i mere end 12 timer i døgnet i mindst 5 dage om ugen, skal være indrettet med legeredskaber og mulighed for at søge læ for vejret, herunder et opholdsrum, hvor hunden kan stå oprejst og ligge udstrakt, hvilket besidderen derfor må sørge for.

Lovforslaget skønnes ikke i øvrigt at have administrative konsekvenser for borgerne.

BILAG 1

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om hunde

UDKAST

til

Forslag til lov om ændring af lov om hunde

§ 1

I lov om hunde, jf. lovbekendtgørelse nr. 259 af 12. april 2005, som ændret ved lov nr. 554 af 24. juni 2005, lov nr. 538 af 8. juni 2006 og lov nr. 717 af 25. juni 2010, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, 2. pkt., ændres ”navn” til: ”telefonnummer”.

2. § 2 affattes således:

”§ 2. Det er forbudt at holde hund på steder, hvor besidderen eller en person, der har påtaget sig ansvaret for hunden, ikke har fast ophold.

Stk. 2. Politiet kan meddele tilladelse til hold af hund på steder, hvor besidderen eller en person, der har påtaget sig ansvaret for hunden, ikke har fast ophold. Tilladelse kan kun meddeles, hvis det skønnes, at hunden vil blive passet forsvarligt.”

3. Efter § 2 indsættes:

”§ 2 a. En besidder af en hund, der er over 4 uger gammel, skal sikre, at hunden dagligt har individuel menneskelig kontakt, og at den har adgang til frisk vand.

§ 2 b. I byer og områder med bymæssig bebyggelse og uden for disse områder, når en hund færdes uden for besidderens ejendom, er det forbudt at lade hunde færdes på gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel, uden at de enten føres i bånd eller ledsages af en person, der har fuldt herredømme over dem. Føres hunden i bånd, skal dette være så kort, at hunden kan holdes tæt ind til ledsageren.

§ 2 c. Hvis en hund færdes løs på steder omfattet af § 2 b uden at være ledsaget af en person, der har fuldt herredømme over den, skal politiet sørge for, at den indfanges og anbringes et passende sted. Besidderen skal så vidt muligt underrettes.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om

- 1) politiets offentliggørelse af oplysninger om fundne hunde,
- 2) tilbagelevering af fundne hunde,
- 3) salg og aflivning af fundne hunde og
- 4) betaling af udgifter, som indfangelsen og anbringelsen medfører.”

4. § 3, *stk. 1*, ophæves.

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 1-4.

5. I § 3, *stk. 5*, der bliver stk. 4, ændres ”stk. 2” til ”stk. 1”.

6. § 4 affattes således:

”§ 4. Forstyrrer en hund de omkringboende ved gentagen og vedholdende gøen eller tuden, kan politiet give besidderen pålæg om at holde hunden indelukket, herunder i et nærmere angivet tidsrum.

Stk. 2. Hvis der er givet pålæg efter stk. 1, og denne foranstaltning ikke hjælper, eller hvis hunden allerede holdes indelukket, kan politiet give besidderen pålæg om at lade den fjerne.

Stk. 3. Hvis besidderen undlader at følge et pålæg efter stk. 1 eller 2, kan politiet lade hunden aflive eller bortsælge.”

7. § 5 ophæves, og i stedet indsættes:

”§ 5. På besidderens bopæl må en hund kun undtagelsesvist holdes bundet. Uden for besidderens bopæl gælder stk. 2 og 3.

Stk. 2. Det er forbudt at holde en hund bundet i mere end 1 time i døgnet, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. En hund må holdes bundet i op til 6 timer 2 gange i døgnet med mindst 2 timers mellemrum, hvis hunden er under opsyn.

Stk. 4. Når en hund holdes bundet på besidderens bopæl eller i en længere periode end 1 time uden for besidderens bopæl, skal lænken eller snoren være mindst 3 meter lang, og hunden skal have adgang til at søge skygge og læ mod regn, blæst og kulde, hvis omstændighederne kræver det.

§ 5 a. En besidder af en hund, der er over fire uger gammel og opholder sig i en hundegård mere end 12 timer i døgnet i mindst 5 dage om ugen, skal sikre, at hunden har menneskelig kontakt i mindst 1 time de dage, hvor hunden opholder sig i hundegården i mere end 12 timer.

Stk. 2. Besidderen skal sikre, at hundegården indeholder legeredskaber, mulighed for at søge skjul, skygge og læ mod regn, blæst og kulde, herunder et opholdsrum, hvor hunden kan stå oprejst og ligge udstrakt. Besidderen skal endvidere sikre, at hunden har adgang til frisk vand.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder ikke for hunde omfattet af regler fastsat i medfør af dyreværnslovens § 18, stk. 2.”

8. I § 6 c, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter ”§ 1 b, stk. 1, ”: ”§ 4, stk. 3,”.

9. Efter § 11 indsættes:

”**§ 11 a.** Politiet kan standse en besidder eller en person, der midlertidig har rådighed over en hund, og undersøge hunden.

Stk. 2. Besidderen af en hund eller personer, der midlertidig har rådighed over en hund, er forpligtet til at medvirke til politiets undersøgelse, herunder ved på politiets forlangende at berolige, fastholde eller pacificere hunden, indsætte hunden i bur eller påføre hunden mundkurv.”

10. § 12, stk. 1, nr. 1 og 2, affattes således:

”1) overtræder § 1, stk. 1, § 2, stk. 1, § 2 a, § 2 b, § 3, stk. 2 eller 3, § 5, § 5 a, stk. 1 eller 2, § 6, stk. 1, § 8, stk. 2, eller § 11 a, stk. 2,

2) overtræder bestemmelser fastsat af kommunalbestyrelsen i medfør af § 3, stk. 1, eller”

§ 2

Loven træder i kraft den [...], jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 1, nr. 1, træder i kraft den [3 måneder senere end tidspunktet efter stk. 1].

Bemærkninger til lovudkastets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 1, stk. 1, 2. pkt.)

Den foreslåede ændring af § 1, stk. 1, 2. pkt., indebærer, at det skilt, som besidderen af en hund skal sørge for, at hunden bærer, fra den er 4 måneder gammel, skal angive besidderens telefonnummer og adresse i stedet for besidderens navn og adresse. Telefonnummeret skal være det til enhver tid aktuelle telefonnummer, hvor besidderen normalt kan træffes.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel 3.

Til nr. 2 (§ 2)

Den foreslåede ændring indebærer, at det som udgangspunkt ikke vil være tilladt at holde hund på steder, hvor besidderen eller andre, som tager sig af hunden, ikke selv opholder sig. Det eksisterende krav om beboelse præciseres, således at det fremgår, at besidderen eller en anden, der tager sig af hunden, skal have fast ophold det pågældende sted.

Ved fast ophold forstås i denne sammenhæng, hvor besidderen aktuelt opholder sig, hvad enten der er tale om helårsbeboelse, sommerhus eller lignende.

Tilladelse til at holde hund på steder, hvor besidderen eller andre, som tager sig af hunden, ikke selv opholder sig, kan f.eks. meddeles i forbindelse med vagtvirksomhed. En sådan tilladelse bør i almindelighed ikke meddeles for en længere periode end 1 år ad gangen.

Tilladelse kan desuden kun meddeles, hvis der skønnes, at hunden vil blive passet forsvarligt, og det skal fremgå af tilladelsen, at det er et vilkår, at hunden skal have individuel menneskelig kontakt i mindst 1 time dagligt.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel 5.

Til nr. 3 (§§ 2 a og 2 b)

Den foreslåede bestemmelse i § 2 a indebærer, at alle hunde, der er over 4 uger gamle, dagligt skal have individuel menneskelig kontakt. Bestemmelsen skal finde anvendelse, uanset om hundene holdes, hvor besidderen opholder sig eller ej. Kravet om individuel menneskelig kontakt anses for opfyldt, når en hund deltager i en families mv. dagligdag og holdes, hvor familien mv. opholder sig. Besidderen skal endvidere sørge for, at hunden har adgang til rent vand.

Bestemmelsen i § 2 b viderefører de gældende bestemmelser i hundelovens § 3, stk. 1, 1.-3. pkt., dog med den udvidelse, at det gældende krav om, at hunde, der færdes på gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel, enten skal føres i bånd eller være i følge med en person, som har fuldt herredømme over dem, også foreslås at gælde uden for byer og bymæssig bebyggelse, når hunden befinder sig uden for besidderens ejendom. Det bemærkes i den forbindelse, at pligten til at holde hunden i bånd eller – hvis hunden ikke er i bånd – at have fuldt herredømme over den, ikke overflødiggør den gældende bestemmelse i hundelovens § 3, stk. 3, hvorefter det påhviler besidderen af en hund at sørge for, at denne ikke strejfer om. Denne bestemmelse vil således fortsat være relevant i de tilfælde, hvor hunden færdes løs uden at være i følge med en person, som har fuldt herredømme over den, uden for gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel. Reglen vil således f.eks. være relevant, når hunden færdes på en ejendom, som ikke tilhører besidderen, og som ikke er åben for almindelig færdsel.

Den foreslåede bestemmelse i § 2 b, sidste pkt., om, at hvis hunden holdes i bånd, skal dette være så kort, at hunden kan holdes tæt ind til ledsageren, tilsigter ikke en realitetsændring i forhold til gældende ret. Formuleringen er ændret for at præcisere, at f.eks. også de såkaldte flexi-liner kan anvendes. Flexi-liner kan i fuld længde være adskillige meter lange (f.eks. 5 eller 8 meter). Det bemærkes herved, at sådanne flexi-liner er udstyret med en låsemekanisme, som gør, at hundens besidder har mulighed for at kontrollere hundens færden ved at låse linen i den ønskede længde. Hundens besidder kan således gøre flexi-linen kortere, hvis der er behov for det. Flexi-liner findes til hunde i forskellige vægtklasser, og det forudsættes, at den anvendte flexi-line er tilstrækkelig stærk til, at den kan holde, hvis hunden pludselig forsøger at springe frem.

Den foreslåede bestemmelse i § 2 c, stk. 1, indebærer, at politiet skal sørge for, at løse hunde indfanges og anbringes et passende sted. Det er ikke et krav, at politiet forestår indfangningen mv. af hunden. Bestemmelsen vil således f.eks. kunne opfyldes ved, at politiet lader en borger, der har indfanget en løs hund og tilbudt at beholde den kortvarigt, beholde hunden, indtil besidderen kan afhente den. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i hundelovens § 3, stk. 1, 4. pkt.

I medfør af den foreslåede § 2 c, stk. 2, bemyndiges justitsministeren til at fastsætte regler om politiets håndtering af løse hunde, herunder bl.a. om offentliggørelse af oplysninger om fundne hunde. Offentliggørelsen forudsættes at ske på politiets hjemmeside. Med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse henskydes de mere detaljerede regler herom i den gældende hundelovs § 3, stk. 1, 5.-9. pkt., til en bekendtgørelse, jf. udkastet hertil i bilag 2.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel 5 og 6.

Til nr. 4 og 5 (§ 3, stk. 1, og § 3, stk. 5)

Bestemmelsen i den gældende § 3, stk. 1, regulerer spørgsmålet om båndpligt og om indfangning, anbringelse mv. af omstrefjende hunde. Disse spørgsmål foreslås nu reguleret ved hundelovens § 2 b, stk. 1 og 2, samt en bekendtgørelse udstedt i medfør af det foreslåede § 2 b, stk. 3, jf. § 1, nr. 3 ovenfor. § 3, stk. 1, forslås derfor ophævet.

Den foreslåede ændring i § 3, stk. 5, der bliver stk. 4, er en konsekvens af den foreslåede ophævelse af § 3, stk. 1.

Til nr. 6 (§ 4)

Bestemmelsen viderefører i vidt omfang den gældende bestemmelse om forstyrrende hunde.

Den foreslåede bestemmelse indebærer dog, at politiet som noget nyt kan rejse en sag om forstyrrende hunde af egen drift.

Endvidere foreslås det præciseret, at et pålæg om at holde en hund indelukket kan begrænse sig til et nærmere angivet tidsrum, herunder en nærmere angivet del af døgnet, f.eks. hvis der er tale om tidspunkter, hvor hunden er til særlig gene.

Som ikke-udtømmende eksempler på typesituationer, hvor det vil være relevant at skride ind, kan nævnes følgende:

- Hvis en hund gør f.eks. i ca. 30 minutter i træk eller derover mere end tre af ugens dage.
- Hvis en hund gør f.eks. i ca. 5 minutter i træk eller derover 4 eller flere gange om dagen i mere end tre af ugens dage.

- Hvis en hund gør kortvarigt (f.eks. under ca. 5 minutter), men sammenlagt i mere end f.eks. ca. 60 minutter på en dag, mere end tre af ugens dage.

Endvidere indebærer forslaget, at politiet kan lade en hund fjerne med henblik på salg eller aflivning – og ikke som hidtil blot give pålæg om, at hunden skal fjernes – hvis en besidder undlader at efterkomme et pålæg om, at en forstyrrende hund skal holdes indelukket, eller om, at hunden skal fjernes. Det bemærkes i den forbindelse, at det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip forudsættes at lede til, at politiet – hvis et pålæg om, at besidderen skal holde hunden indelukket, ikke efterkommes – som hovedregel udsteder et pålæg om, at *besidderen* skal lade hunden fjerne, jf. stk. 2, inden politiet selv foranstalter, at hunden fjernes, jf. stk. 3.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel 7.

Til nr. 7 (§§ 5 og 5 a)

Den foreslåede bestemmelse i § 5, stk. 1, indebærer, at en hund kun undtagelsesvist må stå bundet, når den befinder sig på besidderens ejendom. Kun særlige forhold kan begrunde, at en hund holdes bundet i disse tilfælde, f.eks. at ejendommens indhegning midlertidigt er ufuldstændig pga. arbejde på dette, eller hvis der på besidderens ejendom er besøg af fremmede hunde.

En hund må endvidere – uden for besidderens bopæl – kun stå bundet uden opsyn i op til 1 time en gang i døgnet og med opsyn i op til 6 timer 2 gange i døgnet med mindst 2 timers afbrydelse, hvor hunden luftes eller skal kunne færdes frit i f.eks. en have, et hus eller lignende, jf. stk. 2 og 3.

Ved opsyn skal i den forbindelse forstås, at der er mennesker i hundens umiddelbare nærhed – dvs. inden for syns- eller hørevidde – som kan komme hurtigt til stede, når det er nødvendigt.

Kravet til længden af hundens lænke eller snor ændres til mindst 3 meter i forhold til det gældende krav om mindst 5 meter. Kravet til lænken eller snorens længde gælder ikke i de tilfælde, hvor hunden står bundet i maksimalt 1 time, f.eks. uden for en butik, mens besidderen handler. I disse tilfælde kan lænken eller snoren således være kortere end 3 meter.

Hunde, der holdes bundet på besidderens bopæl eller i en længere periode end 1 time uden for besidderens bopæl, skal endvidere have adgang til at søge skygge og læ mod regn, blæst og kulde, når forholdene kræver det, jf. stk. 4. Hvornår forholdene vil kræve det, afhænger af en konkret vurdering, hvor vejrliget, f.eks. temperatur, solindstråling, blæst og nedbør, sammenholdes med hundens konkrete forudsætninger, herunder racemæssige karakteristika som f.eks. hårlag og pelstykkelser.

I § 5 a foreslås som noget nyt regler for hundes ophold i hundegård. Ved en hundegård forstås et indhegnet eller aflukket areal til én eller flere hunde, uden for besidderens bolig, f.eks. udendørs, i en lade, stald eller lignende.

Den foreslåede bestemmelse i § 5 a indebærer, at hunde, der opholder sig i en hundegård i mere end 12 timer i døgnet i mindst 5 dage om ugen, skal have mindst 1 times menneskelig kontakt de dage, hvor hundene opholder sig i hundegården i mere end 12 timer, jf. stk. 1. Endvidere skal hundegården indeholde redskaber, der er egnede til at lege med, og mulighed for at søge skjul, skygge og læ mod regn, blæst og kulde, ligesom hunden skal have adgang til et opholdsrum, hvor den kan stå oprejst og ligge udstrakt, jf. stk. 2. Det følger ligeledes af stk. 2, at hunden i hundegården skal have adgang til frisk vand.

Ifølge den foreslåede § 5 a, stk. 3, gælder kravene efter stk. 1 og 2 til hundegårdens indretning og udstyr, ikke for hunde, der er omfattet af regler, som er fastsat i medfør af dyreværnslovens § 18, stk. 2. Dette gælder således for hunde, der er omfattet af bekendtgørelse om erhvervmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner og hundeeinternater (bekendtgørelse nr. 1466 af 12. december 2007 med senere ændringer).

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel 8.

Til nr. 8 (§ 6 c, stk. 1)

Den foreslåede ændring af § 6 c, stk. 1, indebærer, at den gældende klagefrist på 10 dage for så vidt angår politidirektørens afgørelse om aflivning af en hund udvides til også at gælde afgørelser om aflivning eller bortsalg efter den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel 7.

Til nr. 9 (§ 11 a)

Bestemmelsen i § 11 a, stk. 1, indeholder en selvstændig hjemmel for politiet til at standse besidderen af en hund – eller en person, der midlertidigt har rådigheden over en hund – og undersøge hunden, uden at der er formodning for, at der er begået et strafbart forhold. Bestemmelsen giver hjemmel til, at politiet f.eks. kan undersøge hundens hundetegn, ID-mærke, og om hunden er hale- eller ørekuperet.

Bestemmelsen fastslår i stk. 2, at besidderen af en hund – eller en person, der midlertidigt har rådigheden over en hund – har pligt til at medvirke til politiets undersøgelser af hunden på de i bestemmelsen beskrevne eller lignende måder. Bestemmelsen har til hensigt at muliggøre, at undersøgelsen kan gennemføres tilstrækkeligt nøjagtigt, og at undersøgelsen kan udføres med den for polititjenestemændene nødvendige sikkerhed.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel 11.

Til nr. 10 (§ 12, stk. 1, nr. 1 og 2)

Ved hundelovens § 12 fastsættes bødestraf for overtrædelser af en række bestemmelser mv. i hundeloven. Bestemmelsen foreslås konsekvensrettet i lyset af de ændringer, der foreslås gennemført. Desuden foreslås indført bødestraf for overtrædelse af de foreslåede nye bestemmelser § 2 a, § 2 b, § 5 a, og § 11 a, stk. 2.

Som et *udgangspunkt for strafudmålingen* forudsættes det, at en overtrædelse af bestemmelserne i førstegangstilfælde straffes således:

Overtrædelse af <u>§ 2, stk. 1</u> , ved som besidder af en hund at have holdt hunden, hvor besidderen ikke selv havde bopæl	2.000 kr.
--	-----------

Overtrædelse af <u>§ 2 a</u> ved som besidder af en hund, der var over 4 uger gammel, at have undladt at sikre, at hunden dagligt havde individuel menneskelig kontakt	2.000 kr.
--	-----------

Overtrædelse af <u>§ 5, stk. 1</u> , ved som besidder af en hund på sin bopæl at have holdt hunden bundet	2.000 kr.
---	-----------

Overtrædelse af <u>§ 5, stk. 2</u> , ved som besidder	
---	--

af en hund at have holdt hunden bundet i mere end 1 time uden opsyn 2.000 kr.

Overtrædelse af § 5, stk. 3, ved som besidder af en hund at have holdt hunden bundet ud over 6 timer 2 gange i døgnet med mindst 2 timers mellemrum 2.000 kr.

Overtrædelse af § 5, stk. 4, ved som besidder af en hund at have holdt hunden bundet i en længere periode end 1 time uden, at lænken eller snoren var mindst 3 meter lang 2.000 kr.

Overtrædelse af § 5, stk. 4, ved som besidder af en hund at have undladt at sikre, at hunden, der var bundet på besidderens bopæl eller i en længere periode end 1 time uden for besidderens bopæl, havde adgang til at søge skygge og læ mod regn, blæst og kulde 2.000 kr.

Overtrædelse af § 5 a, stk. 1, ved som besidder af en hund, der var over 4 uger gammel og opholdt sig i en hundegård mere end 12 timer i døgnet i mindst 5 dage om ugen, at have undladt at sikre, at hunden havde menneskelig kontakt i mindst 1 time de dage, hvor hunden opholdt sig i hundegården i mere end 12 timer 2.000 kr.

Overtrædelse af § 5 a, stk. 2, ved som besidder af en hund, der holdes i en hundegård, at have undladt at sikre, at hundegården indeholdt legeredskaber, mulighed for at søge skjul, skygge og læ mod regn, blæst og kulde, herunder at hundegården indeholdt et opholdsrum, hvor hunden kunne stå oprejst og ligge udstrakt, og at hunden havde adgang til frisk vand 2.000 kr.

Overtrædelse af § 11 a, stk. 2, ved som besidder af en hund at have undladt at medvirke til politiets undersøgelse af hunden efter § 11 a, stk. 1 3.000 kr.

Overtrædelse af pålæg udstedt i medfør af § 4, jf. § 12, stk. 1, nr. 3 2.000 kr.

I gentagelsestilfælde forhøjes bødestraffene som udgangspunkt med 50 pct.

Fastsættelsen af straffen i sager om overtrædelse af hundeloven vil i øvrigt fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i den enkelte tilfælde, og de angivne bødeniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag er omstændigheder, der taler herfor. Straffelovens øvrige almindelige regler om straffens fastsættelse vil således fortsat finde anvendelse i sager om overtrædelse af hundeloven, herunder straffelovens § 81 om skærpende omstændigheder, § 82 om formildende omstændigheder og § 83 om fastsættelse af straffen under den angivne straf-feramme og strafbortfald i særlige tilfælde.

Til § 2

Bestemmelsen fastsætter lovens ikrafttrædelsestidspunkt. Det foreslås, at loven træder i kraft den [...], dog således at bestemmelsen i den foreslåede § 1, nr. 1, først træder i kraft den [3 måneder senere]. Den senere ikrafttræden for § 1, nr. 1, skyldes hensynet til, at besiddere af hunde skal have en rimelig frist til at opfylde de ændrede krav til, hvilke oplysninger der skal fremgå af det lovpligtige hundetegn.

BILAG 2

Udkast til bekendtgørelse om omstrejfende hunde

UDKAST til Bekendtgørelse om omstrejfende hunde

I medfør af § 2 c, stk. 2, i lov om hunde, jf. lovbekendtgørelse nr. 259 af 12. april 2005, som ændret ved lov nr. [...], fastsættes:

§ 1. Politiet sørger for, at en hund indfanges og anbringes et passende sted, hvis den færdes løs på gader, veje, stier, pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel, uden at være ledsaget af en person, der har fuldt herredømme over den, i byer og områder med bymæssig bebyggelse eller uden for disse områder, når den befinder sig uden for besidderens ejendom.

Stk. 2. Hvis hundens besidder kan identificeres, underretter politiet snarest muligt besidderen om, hvor hunden kan afhentes.

Stk. 3. Hvis det ikke er muligt at identificere hundens besidder, offentliggøres oplysninger om hunden i mindst 3 hverdage på politiets hjemmeside.

§ 2. Besidderen af en omstrejfende hund skal afholde de udgifter, som politiet har haft i forbindelse med indfangning, anbringelse og eventuel salg eller aflivning af hunden. Der er udpantningsret for beløbet.

Stk. 2. Hvis besidderen ikke inden 3 hverdage efter, at underretning eller offentliggørelse af oplysninger om hunden har fundet sted, har afhentet hunden og betalt udgifterne efter stk. 1, kan politiet sælge hunden eller lade den aflive.

Stk. 3. Er hunden ikke aflivet, kan besidderen inden for 1 måned efter underretning eller offentliggørelse af oplysninger om hunden kræve hunden tilbage mod betaling af samtlige udgifter, som er afholdt i forbindelse med hundens indfangning, anbringelse samt almindelige

pasning og pleje. Dette gælder også, hvis politiet har solgt hunden, og i sådanne tilfælde skal besidderen også betale politiets eventuelle udgifter i forbindelse med salget.

§ 3. Ved afhændelse af en hund skal politiet oplyse køberen om indholdet af § 2, stk. 3.

Stk. 2. Hundens tidligere besidder kan inden for 3 måneder efter underretning eller offentliggørelse af oplysninger om hunden kræve et eventuelt overskud ved salget af hunden.

§ 4. Bekendtgørelsen træder i kraft den [...].

BILAG 3

Dansk Kennel Klubs etiske anbefalinger for håndtering og træning af hunde

Godkendt af Dansk Kennel Klubs bestyrelse 27. januar 2009

- Inden for al hundetræning og hundesport skal hensynet til hundens velfærd prioriteres over alt andet. Hundens velfærd skal gå forud for opdrætterens, trænerens, ejerens, sponsorens og officials interesser og ønsker. Hundetrænerens ambitioner må aldrig overskride hundens evner.
- De etiske anbefalinger vedrørende hundens behandling, velfærd og sundhedstilstand, skal overholdes - ikke blot under deltagelse i udstillinger, prøver eller konkurrencer – men nok så vigtigt i den daglige træning og håndtering.
- For Dansk Kennel Klub er udgangspunktet, at al omgang med hunden skal baseres på respekt for hunden som et levende væsen og med forståelse for hundens naturlige adfærd.
- Det er af stor betydning til stadighed at forbedre uddannelse i træning og håndtering af hunden.
- Hunden skal altid håndteres og trænes på en måde, som sikrer, at dens fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov tilgodeses.
- Al indlæring og træning af hunden skal tage udgangspunkt i viden om hundens naturlige adfærd.

- Al indlæring og træning af hunden skal baseres på ”hundevenlige” metoder og teknikker som eksempelvis positiv motivation og forstærkning af ønsket adfærd.
- Straf og irettesættelse er ikke en acceptabel indlæringsmetode og kan derfor aldrig forme en hunds opførsel i positiv retning.
- Irettesættelse af hunden skal altid tilpasses til individet, forseelsen og situationen og må aldrig være styret af hundeførerens ophidselse eller mangel på selvkontrol.
- Det er ikke acceptabelt at irettesætte en hund, der udviser angst eller tydelig underkastelse.
- Enhver form for vold i omgangen med hunde er fuldstændig uacceptabel og en overtrædelse af dyreværnsloven.
- Hundens sociale tilpasning og glæde ved at samarbejde med mennesker skal stimuleres allerede i hvalpestadiet.
- Ved at motivere hunden, aktivere den hensigtsmæssigt, være konsekvent, vise imødekommende venlighed, tillid og ved at sætte hensigtsmæssige grænser for den unge hund tydeliggøres det sociale samspil med ejeren, samtidig med at hundens opmærksomhed og samarbejdsvilje udvikles.
- Når man har vundet hundens tillid og respekt gennem venlig, retfærdighed og konsekvent opførsel og håndtering, er der basis for at fremstå som hundens naturlige leder.
- Al vellykket hundetræning bygger på et harmonisk forhold mellem hunden og en venlig og respekteret lederfigur.
- Visse hundetyper udsættes for relativ hård belastning og risiko i deres træning og praktiske arbejde. Kravet til hundens tilpasning til forskellige former for aktivitet, miljø osv. må aldrig overskride hundens evner.

